

UNITED NATIONS
INDUSTRIAL DEVELOPMENT ORGANIZATION

The background of the slide is a composite image. The top half shows a row of wind turbines in a field at sunset or sunrise, with a colorful orange and red sky. The bottom half shows a close-up, high-angle view of solar panels installed on a roof, with a blue semi-transparent banner overlaid on top of this section.

Еко-індустріальні парки, як частина зеленого відновлення та постконфліктних можливостей для промислового сектора в Україні

25 квітня 2024

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

Federal Department of Economic Affairs,
Education and Research EAER
State Secretariat for Economic Affairs SECO

©2024

Цей документ було підготовлено без офіційного редагування ООН. Використовувані позначення та посилання матеріалів в цьому документі не означають вираження будь-якої думки з боку Секретаріату Організації промислового розвитку ООН (ЮНІДО) щодо правового статусу будь-якої країни, території, міста чи області або її влади, або щодо делімітації її кордонів або її економічної системи чи ступеня розвитку. Такі позначення, як «розвинений», «індустріалізований» або «розвивається», призначені для статистичної зручності та не обов'язково виражають судження про стадію, якої досягла конкретна країна чи територія в процесі розвитку. Згадування будь-яких підприємств або комерційних продуктів не означає схвалення UNIDO.

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

АМКУ	Антимонопольний Комітет України
ЦІХ	Цифровий Інноваційний Хаб
ЄБРР	Європейський банк реконструкції та розвитку
ЕІП	Еко-Індустріальний Парк
ЄС	Європейський Союз
ПІІ	Прямі Іноземні Інвестиції
ВВП	Валовий Внутрішній Продукт
GEIPP	Глобальна програма Еко-Індустріальних Парків
ПГ	Парникові гази
ВНЗ	Вищий навчальний заклад
ІКТ	Інформаційно-комунікаційні технології
ВПО	Внутрішньо переміщена особа
МФК	Міжнародна Фінансова Корпорація
ІП	Індустріальний Парк
ІТ	Інформаційні Технології
ГМК	Гірничо-Металургійний комплекс
ММСП	Мікро-, Малі-, Середні- Підприємства
НБУ	Національний Банк України
НВВ	Національний Визначений Внесок
НЕК	Національна Енергетична Компанія
ОЕСР	Організація Економічного Співробітництва та Розвитку
ВДЕ	Відновлювальні Джерела Енергії
МСП	Малі- та Середні- Підприємства
ГРН	Українська Гривня
ООН	Організація Об'єднаних Націй
ЮНКТАД	Конференція ООН з торгівлі та розвитку
ЮНІДО	Організація Об'єднаних Націй з промислового розвитку
ПДВ	Податок на додану вартість

ЗМІСТ

АБРЕВІАТУРА.....	3
ЗМІСТ	4
ПІДСУМКОВЕ РЕЗЮМЕ	5
РОЗДІЛ 1: Поточний стан промисловості в Україні	7
1.1 Огляд ключових секторів, які постраждали внаслідок військової агресії.....	9
1.2 Existing green industrial initiatives.....	11
1.3 List of available post-conflict opportunities (e.g. grants or loans) for Ukrainian industry.....	14
Розділ 2: Аналіз потреб держави у зеленому відновленні економіки.....	18
2.1 Основні бар'єри індустріального розвитку в Україні	18
2.2 Кращі міжнародні практики розвитку індустріальних парків.....	22
Розділ 3: Стимули для розвитку ЕІП в контексті зеленого відновлення	25
3.1 Рекомендований перелік ініціатив для зеленого відновлення	26
3.2 Заходи для національних та місцевих органів влади (обласних та міських адміністрацій)	28
3.3 Оцінка впливу на соціальну сферу, економічні показники та ключові показники національної економіки.....	30
3.4 Потенційний перелік постконфліктних можливостей (наприклад, гранти чи позики), доступних для української промисловості та індустріальних парків з метою переходу до реальної реалізації моделі еко-індустріальних парків	33
Розділ 4: План дій	35
Додаток 1. Терміни реалізації ключових короткострокових та довгострокових ініціатив.....	42

ПІДСУМКОВЕ РЕЗЮМЕ

Україна стикається зі складними викликами, які охоплюють деградацію навколишнього середовища, економічну нестабільність та наслідки військової агресії, що загострює існуючі проблеми. Традиційні галузі промисловості сприяють погіршенню ситуації з навколишнім середовищем, тоді як військове вторгнення завдало значної шкоди економіці, порушивши життєво важливі торговельні шляхи та призвівши до зниження економічної активності, особливо вплинувши на бізнес та експорт сільськогосподарської продукції.

Військове вторгнення перервало розвиток індустріальних парків та еко-індустріальних парків, загостривши фінансові обмеження, регуляторні складності та проблеми, пов'язані з війною, такі як руйнування інфраструктури та переміщення працівників. Щоб подолати ці проблеми та сприяти екологічному відновленню, пропонується низка ініціатив, включаючи фінансову підтримку, зміни до законодавства та регіональні дії, спрямовані на стимулювання економічного зростання, сприяння створенню робочих місць та посилення розвитку інфраструктури.

Основні перешкоди для розвитку індустріальних парків включають міграцію підприємців, фінансові обмеження та перехід до економіки, де домінує державний сектор. Відсутність фінансування та грамотного управління заважає повноцінній роботі індустріальних парків, гальмуючи економічне зростання.

Рекомендовані ініціативи включають в себе розширення програм кредитування, запровадження адресних платежів для створення нових робочих місць, створення державних програм фінансування розвитку інфраструктури. Ініціативи, пов'язані з війною, включають розширення програм страхування військових ризиків та оптимізацію систем бронювання робочої сили. Ініціативи, пов'язані зі зміною законодавства зосереджені на дотриманні нормативних вимог і оптимізації процедур отримання дозволів.

На регіональному рівні рекомендовано такі дії, як оновлення регіональних стратегій розвитку, перегляд містобудівної документації та створення офісів залучення бізнесу. Крім того, спрощення процесів реєстрації індустріального парку та сприяння створенню сприятливого бізнес-середовища є надзвичайно важливими.

У звіті акцентується увага на потенційних економічних перевагах індустріальних парків, включаючи зростання ВВП, створення робочих місць і отримання прибутку. Перехід до моделі еко-індустріальних парків розглядається як ключова стратегія для сталого розвитку, сприяння ефективного використання ресурсів, чистого виробництва та промислового симбіозу. Залучення грантів, позик і технічної допомоги може полегшити цей перехід, з потенційними джерелами фінансування, включаючи міжнародні організації.

Підсумовуючи, вирішення екологічних, економічних та воєнних викликів має важливе значення для відновлення та сталого розвитку України. Впроваджуючи рекомендовані

ініціативи та переходячи до моделі еко-індустріальних парків, Україна може розкрити свій економічний потенціал, одночасно сприяючи екологічній стійкості.

РОЗДІЛ 1: Поточний стан промисловості в Україні

Україна, як і багато інших країн, зіштовхується з екологічними та економічними проблемами, включаючи високий рівень забруднення викида CO₂ та еквівалентів, вичерпання ресурсів корисних копалин та неефективною системою управління відходами. Більше того, висока залежність країни від традиційних галузей промисловості, таких як добувальна промисловість та металургія призвели до неекологічних практик, які сприяють зміні клімату та гальмують економічне зростання. Загострення ситуації спричинила військова агресія, розпочата Російською Федерацією 24 лютого 2022 року. Для вирішення цих викликів Україні потрібна комплексна стратегія відновлення, яка буде відповідати принципам ЄС.

Російська агресія проти України призвела до великих людських втрат. Більше того, військова агресія серйозно пошкодила економічну та політичну структуру країни. 23 березня 2023 року уряд України спільно з Групою Всесвітнього Банку, Європейською Комісією та Організацією Об'єднаних Націй оприлюднив нову оцінку потреб у відновленні та реконструкції України. Оцінка передбачає, що на відновлення країни знадобиться 10 років та інвестицій в розмірі €383 мільярди, що в 2,6 рази перевищує ВВП країни у 2022 році (Всесвітній Банк 2023)¹. Більше того, військова агресія призвела до зниження економічної активності України. За даними Київської Школи Економіки (2023)² приблизно половина українських підприємств значно скоротили або призупинили свою діяльність. Експорт зменшився наполовину через закриття важливих експортних маршрутів через Чорне море. Частину цього експорту можна направити через західні країни або через Дунай. Україна, яка раніше виробляла 9% світового експорту зернових, особливо вразлива до ризиків (Всесвітній Банк 2023). Внаслідок руйнування та знищення запасів сільськогосподарської продукції існує загроза зриву вчасних поставок продовольства як на локальному, так і на глобальному рівні. 15% працівників втратили свою роботу, а інша частина робітників зіштовхнувшись зі зменшенням заробітної плати³.

1.1 Огляд ключових секторів, які постраждали внаслідок військової агресії

Наслідки вторгнення Росії в Україну вийшли за межі людських страждань. Близько 53 відсотків ВВП країни раніше створювали постраждали від війни регіони (включаючи столицю - Київ). Одна третина промислового та сільськогосподарського виробництва країни та приблизно чверть загального експорту припадає на території, які зараз є зонами активних бойових дій. Економіка України в першому кварталі 2023 року сповільнилась на 34,5%³. Поступове економічне відновлення почалось з 6-відсоткового

¹ [Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment : February 2022 - February 2023. \(n.d.\). World Bank.](#)

² [The total amount of damage caused in the Kyiv region during the war. Kyiv School of Economics.2023](#)

³ [IMF forecast in Ukraine - IMF. 2022.](#)

зростання у другому кварталі 2023; і 11,9% і 21% у третьому і четвертому кварталах 2023 відповідно⁴.

Повномасштабне вторгнення Росії призвело до прямих інфраструктурних збитків, які перевищують 135 мільярдів доларів США. Сектори, які найбільш глибоко постраждали, включають житлове господарство (37 відсотків), транспорт (26 відсотків), енергетику (8 відсотків), торгівлю та промисловість (8 відсотків) та сільське господарство (6 відсотків). Основною причиною такої великої частки в секторі житлового будівництва є знищення об'єктів в таких регіонах, як Донецька, Харківська, Луганська, Запорізька, Київська та Херсонська області. Сектор транспорту постраждав внаслідок знищення та пошкодження транспортної інфраструктури, такої як дороги, мости, залізниці та порти. Близько 33% інфраструктури по всій країні було пошкоджено: 305 мостів, 19 аеропортів, 110 залізничних станцій та 24 тисячі кілометрів доріг. Це робить транспорт менш ефективним і надійним. Енергетичний сектор постраждав внаслідок масштабних руйнувань в результаті ракетних атак у кінці 2022 року та на початку 2023 року. У 2022 році потужність виробництва електроенергії була зменшена майже до 50 відсотків від рівня 2021 року. З майже 37 ГВт доступної потужності більше 19 ГВт було знищено, пошкоджено або захоплено з лютого 2022 року. 42 з 94 (45%) ключових високовольтних трансформаторів у контрольованих урядом районах були пошкоджені або знищені ракетними обстрілами або ударом безпілотників з початку поточної фази війни. Під час війни підприємства були змушені припинити свою діяльність через знищення інфраструктури, відсутність ресурсів або внутрішнього переміщення. Крім того, деякі об'єкти промисловості та торгівлі стали об'єктами військових нападів або були пошкоджені внаслідок прямого військового впливу. Воєнні дії призвели до забруднення (пожежі, мінування) сільськогосподарських земель та експортної інфраструктури (зернові термінали портів). Українська портова інфраструктура зазнала значних збитків та втрат. Загальний прямий збиток для портової інфраструктури та пов'язаних підприємств становить 496 мільйонів доларів США. Крім того, з 13 українських портів, 3 тимчасово перебувають під російською окупацією, а саме Маріуполь, Бердянськ, Скадовськ. Воєнні дії обмежили доступ до постачань (дизельного палива) та посівного матеріалу (добрив), обмежуючи можливості сільського господарства та переробки. Прямі збитки в енергетичному, житловому та транспортному секторах помітно збільшилися з моменту першої оцінки збитків і потреб.⁵

Таблиця 1. Загальний збиток, втрати та потреби за секторами (млрд. дол. США)

Сектор	Пошкодження	Втрати	Потреба у відновленні
Соціальні сектори			
Житло	50.4	17.2	68.6
Освіта і наука	4.4	0.8	10.7
Медицина	2.5	16.5	16.4
Соціальний захист	0.2	4.2	41.8

⁴ [Russian aggression against Ukraine](#) - OECD, 2022

Культура та туризм	2.6	15.2	6.9
Сектори інфраструктури			
Енергетика та добувна галузь	10.6	27.2	47.0
Транспорт	35.7	31.6	92.1
Комунікації та інтернет	1.6	1.6	4.5
Водопостачання та водовідведення	2.2	7.5	7.1
Комунальне господарство	2.4	3.0	5.7
Сектор виробництва та послуг			
Агро-промисловий комплекс	8.7	31.5	29.7
Торгівля	10.9	85.8	23.2
Зрошення та управління водними ресурсами	0.4	0.3	8.9
Фінанси та банківська справа	0.0	6.8	6.8
Наскрізні сектори			
Навколишнє середовище, управління природними ресурсами та лісове господарство	1.5	0.5	1.5
Державне управління	0.3	1.4	0.6
Реагування на надзвичайні ситуації та цивільний захист	0.2	0.5	1.5
Управління небезпечними виробництвами	-	37.6	37.6
Total	134.7	289.1	410.6

Source: Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment : February 2022 - February 2023. (n.d.). World Bank.

Гірничо-металургійний комплекс (ГМК) зазнав значного спаду після російського вторгнення 2022 року через знищення одного з найбільших металургійних заводів - Азовсталі. Підприємства "Запоріжсталь" та "ArcelorMittal" зазнали значних збитків. Велика кількість запасів залишилася на окупованих територіях, а саме портових майданчиках та складах.

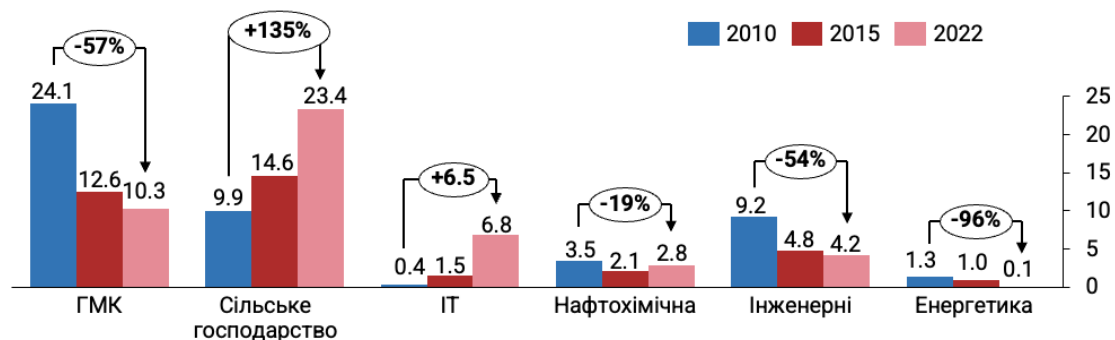
ІТ-сектор продемонстрував стійкість та стабільне зростання, експортні доходи збільшилися більш ніж у п'ять разів з 2015 року, досягнувши рекордних \$6,8 мільярда у 2022 році.

Хімічний, енергетичний та інші промислові сектори так і не змогли повністю відновитися після вторгнення 2014 року, відчутний спад експортних надходжень з 2010 по 2021 рік

становив 19%. Сектори нафтогазової промисловості показали зниження експорту у 2022 році на -53% та -40%, відповідно⁵.

Сільське господарство було однією з найважливіших галузей економіки України, експорт зернових культур зріс майже втричі з 2010 до 2021 року. Після початку військової агресії, обсяг експорту у 2022 році зменшився на 35%, ніж у 2021 році, а фізичні обсяги скоротилися на 38,4%. Лідером за обсягом (і вартістю) є кукурудза. Експорт цієї групи продукції становив 24,99 мільйона тонн на суму 5,94 мільярда доларів США. Хоча обсяг зріс на 1% більше, ніж у 2021 році. Це було спричинене сприятливими погодними умовами, і відсутністю ранньої весняної сівби (соняшника та інших культур) через бойові дії та невизначеність, фермери змогли компенсувати це пізнішими посівами, особливо кукурудзою. Україна експортувала 11,2 мільйона тонн пшениці в 2022 році, отримавши 2,6 мільярда доларів експортних надходжень. У вересні 2022 року було експортовано понад 1 мільйон тонн. Порівняно з минулим роком відбулось зменшення на 44,1% за обсягом експорту і на 44,7% в грошовому вираженні. Україна в 2022 експортувала 2,7 мільйона тонн соняшникового насіння на суму 1,255 мільярда доларів США. Це в 33 (тридцять три) рази більше, ніж у 2021 році. Цей весь обсяг є наслідком неможливості переробки соняшника на олію та труднощів у експорті через блокування портів та зупинку роботи підприємств переробки. 3,12 мільйона тонн рапсу принесли Україні 1,54 мільярда доларів прибутку у 2022 році. За обсягом це на 17% більше, а в грошовому вираженні - на 8,6% менше. Загалом рапс має тенденцію до зростання в останні роки, за період з 2016 по 2021 рік площа під посівами цієї рослини збільшилися на 17%, витісняючи ячмінь та кукурудзу через сприятливі погодні умови та більш високу прибутковість. Соя стала винятковим випадком значного зростання, незважаючи на війну. Фізичний обсяг її експорту зріс на 81,6% і склав 1,99 мільйона тонн. Вартість: 862 мільйони доларів, що на 42% більше, ніж у 2021 році. Цьому сприяло відсутності ранньої весняної сівби, особливо соняшнику через воєнні дії та невизначеність, тому фермери змогли компенсувати це пізнішими сівбами, включаючи сою⁶. (Рисунок 1)

Рисунок 1. Зміни доходів від експорту, 2010 проти 2015 проти 2022, млрд дол.

Джерело GIZ: *Assessment of the impact of the war on the economy of Ukraine*

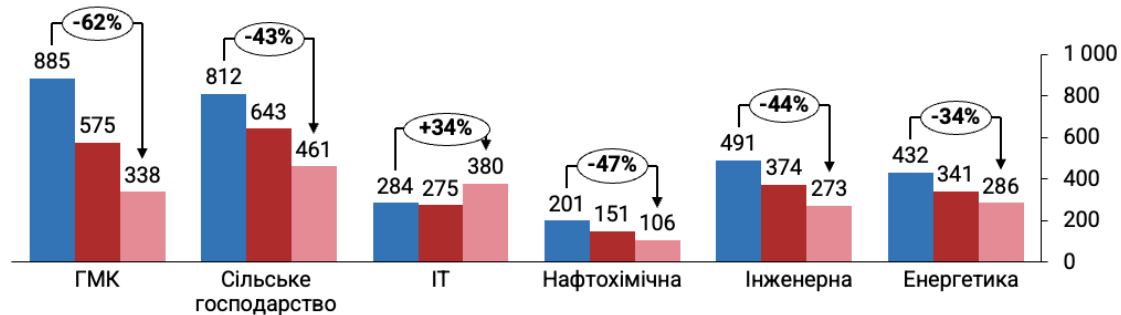
Основними факторами, що сприяли погіршенню ситуації на ринку праці в Україні, стали економічні та міграційні кризи. Протягом 2022 року майже 8 мільйонів осіб емігрували з України, тоді як понад 5 мільйонів стали внутрішньо переміщеними особами. Ще одним значним фактором, який вплинув на ринок праці та зайнятість, стало введення

⁵Exports of Ukraine in 2022: main trends, sectors and regions. - Office for the development of Entrepreneurship and Export. 2022

⁶Ukraine export in 2022 - Ministry of Economy of Ukraine 2022.

військового стану та мобілізації. Призов до Збройних Сил України мав значний вплив на динаміку робочої сили, призводячи до змін у попиті та пропозиції на ринку праці та загострення дефіциту робочої сили.⁷ (Рисунок 2)

Рисунок 2. Зміна зайнятості в ключових галузях, 2010 проти 2015 проти 2022, тис. чол.⁴

Джерело: GIZ: *Assessment of the impact of the war on the economy of Ukraine*

Оцінені вимоги до реконструкції та відновлення є обширними, перевищуючи 411 мільярдів доларів, що в 2,6 раза перевищує фактичний ВВП України в 2022 році. Ці прогнозовані витрати, розподілені на 10-річний період, враховують різні фактори, такі як інфляція, ринкові умови, підвищення цін на будівництво (особливо в областях, які потребують обширної відбудови), збільшення премій за страхування, та перехід до більш енергоефективних, стійких, інклюзивних та сучасних проектів.

Розподіл за секторами відображає різноманітні потреби, з транспортом, який становить 22 відсотки, житловою інфраструктурою - 17 відсотків, енергетикою - 11 відсотків, соціальним захистом - 10 відсотків, розмінування - 9 відсотків, та сільським господарством - 7 відсотків. Важливо відзначити, що потреби в розмінуванні зменшились порівняно з RDNA1. Це зменшення пов'язане з покращеною оцінкою потенційно забруднених земель, продовженням робіт з розчищення в конкретних регіонах та стратегічним зсувом до більш ефективних підходів з розмінування.

Управління відходами руйнації, включають в себе необхідні знесення інфраструктури, що зумовлюють витрати, які перевищують 5 мільярдів доларів США.

З червня 2022 року деякі сектори зазнали значного зростання потреб у відновленні, особливо енергетика, соціальний захист, транспорт, сільське господарство та житлова інфраструктура. Географічно регіони з найбільш виразним зростанням потреб у відновленні - Донецька, Харківська, Луганська та Херсонська⁸.

1.2 Існуючі стимули з розвитку зеленої промисловості

У цьому розділі надається інформація про існуючі заходи, які можуть стимулювати розвиток еко-індустріальних парків (ЕІП) в Україні за двома основними категоріями:

⁷Labour market of Ukraine 2022-2023: state, trends - State Employment Service of Ukraine. 2023

⁸Ukraine rapid damage and needs assessment 2023, World Bank. 2023

- » **Нефінансові стимули**, які охоплюють нормативну-правову базу для сприяння розвитку ЕІП.
- » **Фінансові стимули** до якої належать податкові та митні пільги, пряма фінансова підтримка, програми на національному та регіональному рівнях, а також наявні ринкові механізми залучення економічної та фінансової підтримки.

Відповідно до Міжнародних рекомендацій для індустріальних парків, найпоширенішими стимулами для ЕІП є субсидування обслуговуваної землі та розбудови інженерної інфраструктури. Також активно використовуються фіскальні стимули, хоча прямі фінансові стимули менш поширені. Структура ЕІП описує вимоги до ефективності в чотирьох ключових категоріях: ефективність управління парком, екологічна ефективність, соціальна ефективність та економічна ефективність. Щоб ознайомитися із повним переліком ініціатив щодо розвитку еко-індустріальних парків, необхідно ознайомитися зі звітом [«Стимули розвитку екоіндустріальних парків в Україні»](#).

Рисунок 3. Фреймворк організації еко-індустріальних парків¹²

Нефінансові стимули

Регіональне та містобудівне планування є критично важливим аспектом розвитку індустріальних парків (ІП) в Україні, як зазначено в Законі “Про індустріальні парки”. Це законодавство наголошує на створенні та функціонуванні ІП в країні, особливо зосереджуючись на необмеженому доступі до інформації щодо можливостей землекористування для встановлення ІП. Крім того, основною метою діяльності ІП є сприяння збалансованому економічному розвитку регіонів і підвищення загальної якості життя в Україні.

Перелік документів, що регулюють державну регіональну політику:

1. Стратегія Регіонального Розвитку до 2027 року⁹, разом із планом заходів щодо його реалізації у 2021-2023 роках¹⁰.

⁹State Strategy of Regional Development for 2021-2027. (n.d.). Official web portal of the Parliament of Ukraine. 2021

¹⁰Some issues of implementation in 2021-2023 of the State Regional Development Strategy for 2021-2027. (n.d.). Official web portal of the Parliament of Ukraine. 2023

2. Стратегія соціально-економічного розвитку регіонів.
3. Плани заходів щодо реалізації стратегій регіонального розвитку.
4. Інвестиційні програми (проекти) регіонального розвитку.

Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2027 року та план заходів до неї на 2021-2023 роки окремо стосуються розвитку ІП. До них належать:

- » Запровадження механізмів підтримки транскордонних індустріальних і технологічних парків, економічних і промислових зон в Україні для стимулювання регіонального економічного зростання.
- » Запровадження дієвих механізмів активізації діяльності з інтелектуальної власності в регіонах з поетапною ліквідацією вугледобувних та вуглепереробних підприємств.
- » Розвиток систем регіональної інноваційної інфраструктури, таких як науково-технологічні парки та міста.
- » Розробка регіональних програм підтримки промислових і наукових парків, що фінансуються з місцевих бюджетів, в українській частині дельти Дунаю, а також налагодження транскордонного співробітництва для розвитку таких парків.
- » Створення ІП як інструменту залучення інвестицій в усіх регіонах України, що супроводжується вдосконаленням законодавства з ІП, забезпеченням їх інтеграції в існуючі мережі.

Для сталого промислового розвитку проекти містобудівної документації враховують такі фактори, як транспортна доступність, спеціалізація планованих ІП і промислових зон, а також потреби окремих або груп промислових підприємств. Крім того, ці проекти враховують інвестиційні плани постачальників ресурсів, включаючи електроенергію, воду, каналізацію та газопостачання. Незважаючи на відсутність системного загальнодержавного підходу до планування ІП, більшість регіональних стратегій соціально-економічного розвитку наразі містять завдання, пов'язані зі створенням ІП. Оскільки документи стратегічного розвитку формуються на загальнодержавному рівні, важливо врахувати положення та пріоритети, викладені в регіональних стратегіях соціально-економічного розвитку.

Фінансові стимули

Україна має можливість фінансувати розвиток індустріальних парків (ІП), занесених до Реєстру ІП, за рахунок таких джерел:

1. Державний бюджет відповідно до Закону про ІП, до якого внесено зміни у вересні 2021 року.
2. Державний фонд регіонального розвитку, як передбачено статтею 241 Бюджетного кодексу України.
3. Фонд розвитку інновацій (з 2024 року).
4. Бюджетні кошти обласних та місцевих рад у межах відповідних програм (у разі їх прийняття). Звільнення від сплати місцевого земельного податку на строк до 10 років або часткове зменшення цього податку за рішенням міської ради. Цю норму було впроваджено у 2022 році, оцінок ефективності цієї норми не надано¹¹.

¹¹ [Industrial Parks: Recent Amendments in Regulation - European Business Association, 2022.](#)

До 2021 року фінансування з Державного фонду регіонального розвитку (ДФРР), яке виділялося на проекти регіонального розвитку, спрямовані на створення інфраструктури індустриальних парків (ІП), було недостатнім. Так, з 2016 по 2020 рік було профінансовано лише чотири такі проекти (реалізовані у містах Свєма, Тростянець та Новодністровськ) на загальну суму близько 8 мільйонів гривень (еквівалент до €216 тис. за курсом НБУ на 29 липня). 2022). Недостатній рівень фінансування проектів, пов'язаних зі створенням інфраструктури ІП, насамперед залежить від співвідношення пріоритетів регіонального розвитку, які часто зосереджені на соціальних об'єктах та інфраструктурі. У 2021 році, після активної позиції Мінрегіону у розвитку ІП, ДФРР виділив кошти на розвиток трьох ІП («АзовАквалнвест», «Житомир-Схід» та «Кам'янка-Бузький») на загальну суму понад ₴62,3 млн грн (до 1,68 млн євро). за курсом НБУ на 29.07.2022)¹².

Зміни до Закону про Індустриальні Парки від вересня 2021¹³ року передбачають механізми підтримки створення інфраструктури ІП, яка є фундаментальною потребою для еко-індустріальних парків (ЕІП):

- » Реалізація бюджетної програми часткової компенсації ставки за кредитами керуючим компаніям та ініціаторам ІП.
- » Реалізація бюджетної програми щодо надання на безповоротній основі коштів керуючим компаніям та ініціаторам ІП на організацію ІП та/або для створення та розвитку інженерно-транспортної інфраструктури ІП.
- » Виконання бюджетної програми будівництва, реконструкції та ремонту інженерно-транспортної інфраструктури ІП, а також організації ІП.
- » Реалізація бюджетної програми щодо повної або часткової компенсації орендарям ІП кредитної ставки для провадження господарської діяльності в ІП та/або організації ІП (цей захід також відноситься до економічної ефективності).
- » Створення та функціонування державної установи для підтримки ініціаторів ІП, управляючих компаній та орендарів ІП, а також сприяння реалізації Стратегії ІП.

На зазначені цілі Законом про Державний бюджет України на 2022 рік було передбачено видатки у розмір іє400 млн грн (до €10,8 млн за курсом НБУ на 29 липня 2022 р.).¹⁴. Однак через обставини військової агресії в Україні з лютого 2022 року ці кошти не були виділені для розвитку ІП в цьому бюджетному періоді.

1.3 Список доступних фінансових можливостей (гранти чи позики) для української промисловості

У цьому розділі 1.3 ми пропонуємо ознайомитися з найефективнішими та найкращими доступними можливостями. Однак перелік можливостей також було надано у звіті проекту GEIPP Україна [«Стимули для розвитку екоіндустріальних парків в Україні»](#) та в

¹²Incentives for Eco-Industrial Parks in Ukraine - GEIPP. 2022

¹³Law of Ukraine "On Industrial Parks" and some other legislative acts of Ukraine regarding attracting investments in the industrial sector of the economy by stimulating the creation of industrial parks. (n.d.). Official web portal of the Parliament of Ukraine. 2021

¹⁴In the 2022 budget, UAH 400 million is provided for industrial parks. GMK. 2022

інструменті доступу до фінансування, створеному в рамках проекту GEIPP Україна, де наведено 86 доступних можливостей для підтримки та розвитку еко-індустріальних парків. Цей звіт містить детальний аналіз різноманітних програм та ініціатив, які можуть принести користь українській промисловості, включаючи гранти, позики, технічну підтримку та інші форми фінансової підтримки.

Проект національного плану відновлення визначає стратегічну мету відновлення економіки з акцентом на захист навколишнього середовища. Зокрема, план виділяє \$10 млрд на екомодернізацію промислового сектору з метою імпорту інноваційних технологій¹⁵. Однак через те, що остаточна версія плану не прийнята, точний обсяг фінансування, яке може бути спрямоване на них, залишається невизначеним. Ці технології мають потенціал зменшити викиди парникових газів у десять разів на модернізованих підприємствах. Очікується, що будуть реалізовані відповідні цільові програми підтримки, зокрема підтримки екоіндустріальних парків.

Оскільки фіскальна спроможність держави та спроможність населення сплачувати плату за користувачів буде обмежена в осяжному майбутньому, це означає, що міжнародна допомога повинна зосереджуватися саме на грантах. Однак можливий і альтернативний варіант використання «зелених» облігацій – у липні 2021 року змінами до Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» (стаття 18) введено «зелені» облігації як новий клас боргових інструментів в Україні. Стаття 18 дає широке визначення прийнятних екологічних проектів, забезпечує цільовий розподіл доходів від зелених облігацій та встановлює додаткові вимоги щодо розкриття інформації (як до випуску, так і після випуску на щорічній основі). Як передбачено Законом, Порядок відбору та підтримки зелених проектів, що фінансуються з державного та місцевих бюджетів (шляхом випуску зелених облігацій), затверджується розпорядженням Кабінету Міністрів України

Обсяг державних інвестицій, спрямованих на розвиток ІП, розраховано на підставі плану бюджету на 2024 рік, де заплановані видатки становили €1 млрд грн.¹⁶ **або приблизно 27 мільйонів доларів США.**

LIFE Програма (фінансовий інструмент ЄС)¹⁷

У контексті цієї програми варто відзначити підпрограму (Фенікс): Проект комплексної спрямованості на нову екологічну інфраструктуру в містах України – відходи.

Бюджет: 5,4 млрд євро на період 2021-2027 рр.

Мета: Відновлення та покращення компонентів навколишнього середовища, зокрема повітря, води та ґрунту; збереження біорізноманіття та боротьба з деградацією природних екосистем.

Програма Horizon Europe¹⁸

Грант: 35 мільйонів євро.

¹⁵ [Ukraine: A Sustainable Economic Recovery for People and Nature, WFF and BCG, 2022](#)

¹⁶ [State budget project for 2024: what is provided for business support 2023](#)

¹⁷ [Ukraine joins the LIFE programme for environment and climate. \(2022, June 24\). Environment. EU. 2022](#)

¹⁸ [Horizon Europe for period 2021-2027. 2021.](#)

Спрямований на підтримку досліджень та інновацій відповідно до стратегії розвитку Європейського Союзу.

Стратегічний крок: перехід до циркулярної економіки, що передбачає відновлення, повторне використання та раціональне споживання ресурсів.

Програма USAID «Конкурентоспроможна економіка України».¹⁹

Сума: 20 мільйонів доларів США.

Спрямований на підтримку та розвиток українських переробних підприємств у таких галузях, як виробництво упаковки, харчова промисловість, машинобудування, текстиль, відновлення та реконструкція (будівельні матеріали, вікна, двері, металоконструкції, електротовари тощо).

ЄБРР запуснув ініціативу, спрямовану на довгострокові інвестиції в українські ММСП. Укргазбанк планує отримати першочерговий беззаставний кредит на суму до 25 млн євро (еквівалент у гривнях) протягом трьох років. Ця фінансова підтримка спрямована на сприяння Укргазбанку у наданні допомоги відповідним мікро-, малим та середнім підприємствам (ММСП) через Програму підвищення конкурентоспроможності МСП у рамках Східного партнерства Європейського Союзу. Основна мета цього проекту ЄБРР – надати Укргазбанку можливість фінансувати довгострокові інвестиції українських ММСП, дозволяючи їм модернізувати технології та обладнання для відповідності стандартам Європейського Союзу щодо якості продукції, здоров'я та безпеки, а також збереження навколишнього середовища. Очікувана відповідність підходу ЄБРР до переходу до зеленої економіки (GET) встановлено на рівні мінімум 70 відсотків для всіх сублізингів, що фінансуються. Програма надає кредити на суму до 3 мільйонів євро ММСП, які мають намір інвестувати в технології, що відповідають найвищим стандартам якості продукції, охорони здоров'я та безпеки, а також екологічним і екологічним стандартам.²⁰

Програма грантів ЄБРР щодо кліматичних інноваційних ваучерів, яка є частиною програми Центру фінансування та трансферу технологій для боротьби зі зміною клімату (FINTECC), є ще однією важливою ініціативою. Програма, започаткована Європейським Союзом і впроваджена в Україні в 2017 році з грантовим фінансуванням у розмірі 1 мільйона євро, мала на меті розширити програму до 2022 року. Вона є невід'ємною частиною програми FINTECC ЄБРР, що підтримується ініціативою Європейського Союзу EU4CLIMATE. До 31 травня 2022 року українські підприємці мали можливість подати заявку на гранти з максимальною вартістю 50 000 тис. євро, спрямовані на розробку або впровадження технологій, які зменшують викиди парникових газів, підвищують енергоефективність та боротьбу зі зміною клімату.²¹

The Finland Ukraine Trust Fund²², фінансується Міністерством закордонних справ Фінляндії та управляється НЕФКО, працює через Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України. Цей фонд надає грантове

¹⁹ [The grant opportunities of the USAID Competitive Economy of Ukraine program \(USAID CEP\) for small and medium enterprises. 2022](#)

²⁰ [EBRD programme for MSME. 2021](#)

²¹ [Climate innovation voucher grant programme. 2021](#)

²² [The Finland Ukraine Trust Fund. 2022](#)

фінансування для сприяння співпраці у сфері енергоефективності, відновлюваних джерел енергії та альтернативних джерел енергії. Цільові галузі включають відновлювані джерела енергії, перетворення відходів у енергію, розумні енергетичні та енергетичні системи, виробництво електроенергії та тепла, мережі централізованого теплопостачання, IT-рішення, розподільні мережі та енергоефективність. Фонд пропонує можливості поєднувати гранти з іншими інструментами фінансування НЕФКО, такими як **кредити інвестиційного фонду**²³, **засоби для чистого виробництва**²³ та **кредити на енергозбереження**²⁴.

Ініціатива EU4Business²⁵, пропонує спеціалізовані кредити малим і середнім підприємствам через українську банківську мережу. Головною метою є посилення підтримки малого та середнього бізнесу, агробізнесу та екологічно стійкого підприємництва.

Укргазбанк активно просуває «зелений» банкінг, використовуючи методику, розроблену спільно з IFC. Ця методологія дозволяє оцінити очікувані результати на етапі попереднього аналізу, дозволяючи вносити коригування для оптимізації окупності та енергозбереження. Укргазбанк співпрацює з Private Financing Advisory Network, глобальною мережею, яка пропонує бізнес-тренінги та сприяння інвестиціям для підприємств, які займаються проектами з клімату та чистої енергії. Мережа підтримує як підприємств у представленні заявок, визнаних інвесторами, так і інвесторів у визначенні потенційних проектів. Ініціатива IFC для малих і середніх підприємств щодо закупівлі енергоефективного обладнання та модернізації об'єктів сприяє зменшенню викидів вуглекислого газу, дозволяючи малим і середнім підприємствам залучати кредити через Групу ОТП в Україні в рамках IFC Climate Investment Funds. Ці позики, призначені для відповідних проектів з енергоефективності та відновлюваної енергетики, мають пропонувані строк до п'яти років, включаючи дворічний пільговий період²⁶.

Грантова програма уряду України “ЕРобота”²⁷, надання фінансової допомоги стартапам, малому та середньому бізнесу. Ця ініціатива охоплює шість грантів, розроблених для різних секторів, включаючи особисті бізнес-підприємства, садівництво, тепличну діяльність, переробне виробництво, IT-стартапи та навчання в галузі інформаційних технологій. Фінансова підтримка становить від €250 000 тис. до €8 млн грн.

²³[How we finance; Learn more about the Nordic Green Bank | Nefco, 2022](#)

²⁴[Energy Saving Credits, Nefco, 2022](#)

²⁵[EU4Business in Ukraine, 2022](#)

²⁶[Ukrgasbank green transformation](#)

²⁷[Grant program for business ERobota](#)

Розділ 2: Аналіз потреб держави у зеленому відновленні економіки

Наслідки кризи в Україні призвели до величезного відтоку бізнесменів і спрямування фінансових ресурсів на військові витрати. Як наслідок, незважаючи на будь-які запроваджені стимули, брак фінансування та відсутність спроможних суб'єктів для їх виконання не дає жодному індустріальному парку працювати на повну потужність. Це очевидно з даних, які відображають перехід від економіки, орієнтованої переважно на приватний бізнес, до економіки, де домінує державний сектор. Міграція підприємців, яка, за оцінками, становить 20%, створила прогалину в приватному секторі, посиливши проблеми, з якими стикаються індустріальні парки. Крім того, фінансові обмеження стримують можливості міст інвестувати в основну інфраструктуру для розвитку індустріального парку. Без належного фінансування та компетентної системи управління здатність індустріальних парків процвітати та залучати інвестиції серйозно обмежена, що зрештою пригнічує економічне зростання та розвиток України.

2.1 Основні бар'єри індустріального розвитку в Україні

Окремі проблеми можуть перешкоджати виконанню зазначених заходів, тому їх вплив слід мінімізувати. Виявлення та вирішення цих проблем має вирішальне значення для створення більш стійкого та сталого економічного клімату в Україні. Для створення більш сприятливого клімату для довгострокового економічного розвитку **слід використовувати холістичний підхід, який вимагає спільних зусиль уряду, бізнесу та міжнародної спільноти.**

На основі нашого кабінетного дослідження та відгуків, отриманих від представників індустріальних парків, урядовців і місцевих органів влади, ми визначили широкий спектр проблем, які були вивчені та класифіковані. Під час аналізу було виділено такі основні групи викликів: законодавчі виклики; виклики, пов'язані з фінансами; та виклики, пов'язані з подіями військового часу.

У результаті цього дослідження ми отримали глибше розуміння кожної групи викликів. Зокрема, законодавчі виклики охоплюють аспекти, пов'язані з регуляторними нормами та законодавством, які можуть вплинути на розвиток індустріальних парків. Фінансові проблеми стосуються питань фінансування та економічної стабільності цих парків. Виклики, пов'язані з подіями військового часу, можуть включати питання безпеки, втрати інфраструктури та інші аспекти, що виникають в умовах конфлікту.

Детальний аналіз кожної групи викликів дозволить нам краще зрозуміти природу та вплив кожного питання на індустріальні парки, сприяючи розробці ефективних стратегій для подолання цих викликів у галузі.

Напрямок політик | Загалом законодавство щодо діяльності індустріальних парків виглядає досить надійним та ефективним. Однак є окремі сфери, які потребують

посилення для покращення ситуації, що є особливо критичним у законах, які стосуються розвитку інженерної інфраструктури та доступу до фінансування.

Таблиця 1. Ключові виклики в напрямі політик

Ключові бар'єри	Вплив	Фактори, що сприяють утворенню бар'єру
Відсутність актуальної містобудівної документації щодо стратегії розвитку, планування та зонування територій.	Застаріле міське планування ускладнює визначення пріоритетів розвитку інфраструктури, встановлення чітких цілей і планування промислового симбіозу, максимізації ефективності використання ресурсів і стратегічних переваг через спільну взаємодію підприємств.	Безініціативність місцевої влади.
Надання податкових пільг не може бути реалізовано через наявність державної допомоги та відсутність підзаконної нормативно-правової бази і механізму узгодження з Антимонопольним комітетом України (АМКУ).	В індустріальних парках не застосовуються форми державного стимулювання, передбачені законодавством.	Відсутність підзаконної нормативно-правової бази та механізму координації з АМКУ щодо реалізації податкових пільг.
Підприємство, що займається орендою майна, не має права на пільгове фінансування.	У результаті компанії не можуть отримати пільгові кредити для фінансування потреб і підтримки фінансової стабільності.	Відсутність права на пільгове фінансування за договором оренди майна згідно з Законом України «Про малий та середній бізнес».
Довгий і бюрократичний процес отримання дозволів в Україні.	Компанії витрачають 140 днів на отримання дозволу на будівництво, 130 днів на підключення мереж і 63 на реєстрацію власності, це створює додаткові витрати для компаній, особливо іноземних, тому що, наприклад, у Польщі ці процеси тривають до 50 днів.	Переважна більшість дозволів отримана за радянськими стандартами, особливо у сфері дозволів на будівництво. Відсутність адаптації європейських стандартів отримання дозвільної документації.

Фінансовий напрям | Найбільш проблемною і значущою категорією є фінансування. Україна має обмежені фінансові інструменти для бізнесу, і в більшості випадків кошти надходять із капіталу інвестора. Хоча для індустріальних парків існують інструменти фінансування, державні кошти їм не виділяються, що підриває їх доступність. Оцінка економічної ефективності цих інструментів також складна, оскільки вони не функціонували за призначенням.

Таблиця 2. Ключові виклики у фінансовому напрямі

Ключові бар'єри	Вплив	Фактори, що сприяють утворенню бар'єру
Пошук фінансування будівництва інженерно-транспортної інфраструктури та її приєднання або підключення до зовнішніх мереж.	Світова практика показує, що держава повністю компенсує кошти на підключення необхідної інженерної інфраструктури, але в Україні бізнес змушений сам шукати фінансування.	Нестача коштів у Державному фонді регіонального розвитку (ДФРР) протягом 2022-2023 років внаслідок бойових дій.
Відсутність фінансового забезпечення інженерно-транспортною інфраструктурою розвитку територій індустріальних парків з боку держави. Відповідно до Закону про індустріальні парки, міська влада повинна забезпечити майданчики всіма необхідними інженерними рішеннями, але на практиці компанії залучають для цього додаткові кошти.	Повномасштабна війна вплинула на те, що кошти на розвиток індустріальних парків не виділялися вже 2 роки.	Обладнання індустріального парку необхідною вбудованою інфраструктурою коштує 100-300 млн грн залежно від розміру парку. Іноземні інвестори не заходять у проекти через війну. Місцеві бюджети спрямовані на вирішення поточних проблем, а не на інвестиційні проекти.
Високі кредитні ставки в 20% не дають можливості залучити кошти в банківських установах.	Високі кредитні ставки унеможливають отримання фінансування для реалізації проектів, що відлякує бізнес від залучення коштів на внутрішньому ринку.	Причина – консервативна політика Національного банку України в умовах конфлікту.

Напрямок, пов'язаний з війною | Одним із ключових викликів для українського бізнесу є страхування та відтік робочої сили. Критичною проблемою є неможливість застрахувати військові ризики, що обмежує можливість залучення іноземних компаній та інвесторів. Що стосується відтоку робочої сили, це призводить до додаткових витрат для компанії, оскільки виникає необхідність навчати працівників для досягнення конкретних кількісних і фінансових результатів.

Таблиця 3. Ключові виклики в напрямі, пов'язаному з війною

Ключові бар'єри	Вплив	Фактори, що сприяють утворенню бар'єру
Проблеми в системі страхування військових ризиків.	При вартості заводів у кілька мільйонів доларів відсутність адекватного страхування стає вагомим фактором економічної стратегії. Іноземні інвестори не хочуть вкладати свої гроші.	Відсутність програм страхування військових ризиків та низькі відсотки покриття в Національному банку України (НБУ) створюють серйозні ризики для промислових підприємств. Стверджувалося, що міжнародні страхові агентства не мають практики страхування військових ризиків, що створює збій у всій системі страхування бізнесу.

Нестача робочої сили.	Компанії стикаються з відтоком робочої сили, що негативно позначається на кількісних і якісних результатах компаній. На ринку праці створюється конкуренція, яку неможливо задовольнити внутрішніми ресурсами, особливо у сфері циркулярної економіки, переробки відходів, які є новими та вузькими галузями з обмеженою кількістю спеціалістів.	Неефективність, яка пов'язана з відтоком людей за кордон і мобілізацією, через неефективні методи резервування від мобілізації працівників створює великий відтік компетентних людей у галузі.
Відключення електроенергії в господарській діяльності.	Підприємства можуть простоювати, що може позначатися на фінансовому стані та призводити до банкрутства. Це також негативно впливає на засоби праці, оскільки відключення можуть швидко вивести їх із працездатного стану.	Ракетні атаки завдають шкоди об'єктам критичної інфраструктури.

Підсумовуючи, важливо зазначити, що ключові виклики, які виникають, є переважно короткостроковими та потребують вирішення протягом двох років. Вирішення цих завдань визначено як необхідний етап підвищення конкурентоспроможності економіки в умовах воєнного конфлікту.

Загалом перелік рекомендацій складатиметься з 3 основних компонентів: 1) короткострокові заходи, які можуть бути введені до завершення вторгнення та скасування воєнного стану; 2) довгострокові ініціативи, які сприятимуть розвитку еко-індустріальних парків; 3) негайні стимули та втручання до зеленого відновлення України в післявоєнних умовах шляхом розвитку еко-індустріальних парків з довгостроковими економічними вигодами

- » ширший набір пов'язаних з еко-індустріальними парками інструментів підтримки та стимулів для «зеленого» відновлення для збільшення виробництва та робочих місць у всіх промислових секторах шляхом розвитку еко-індустріальних парків або кластерів для максимального промислового симбіозу
- » перелік доступних і можливих постконфліктних можливостей (наприклад, гранти або позики) для української промисловості та індустріальних парків для переходу до практичного впровадження моделі еко-індустріальних парків, включаючи ефективне використання ресурсів, чисте виробництво та промисловий симбіоз
- » оцінка галузевих впливів на галузь від впровадження запропонованих негайних стимулів і набору політик, пов'язаних з еко-індустріальними парками
- » заходи державного та місцевого самоврядування (обласних та міських адміністрацій) щодо створення інклюзивного зеленого суспільства

2.2 Кращі міжнародні практики розвитку індустріальних парків

Країни, де відбувалися військові конфлікти, опинилися у вкрай складній ситуації. Окрім прямих людських втрат, руйнується інфраструктура у сфері життєзабезпечення та промисловості цих країн, знищується людський капітал, втрачаються інвестиції в розвиток, порушуються економічні зв'язки з сусідніми країнами, спустошується державна скарбниця, поширюється бідність і, відповідно, збільшується частка населення, яке потребує соціальної допомоги. Відновлення економічного рівня держави значною мірою залежить від залучення іноземних інвестицій, адже їхній вплив поширюється на стан національного виробництва, рівень технологічного розвитку країни, рівень і темпи структурної перебудови всієї економіки. Одним із ключових інструментів відновлення в таких країнах став розвиток мережі **індустріальних парків**²⁸.

Республіка Корея (Південна Корея)

Після закінчення війни Південна Корея залишалася вкрай бідною аграрною країною. Майже вся промисловість залишилася в Північній Кореї. Сільське господарство, лісове господарство та рибальство становили 47% ВВП країни та залучали приблизно 70% робочої сили. Економіка зростала в середньому приблизно на 5,5% на рік, що, враховуючи вихідну позицію країни, було дуже мало.

Станом на 2023 рік у Південній Кореї було 1200 індустріальних парків, які забезпечують 80% національного експорту, 70% промислового виробництва та 50% робочих місць у промисловості. Уряд надає пільги резидентам вільних економічних зон. Такими пільгами користуються компанії, які інвестували понад 30 мільйонів доларів США, або ті, що інвестували та працювали в раніше створених спеціальних економічних зонах. Інвесторам надаються гарантії прибутку та повернення капіталу, а іноземним громадянам дозволяється володіти підприємствами, зареєстрованими в індустріальних парках. Також у Південній Кореї законодавчо затверджено надання фінансової підтримки та підтримки розвитку інфраструктури. Підприємства в зоні іноземних інвестицій у сфері високих технологій або бізнес, пов'язаний з обслуговуванням промислових підприємств, звільняються від сплати податків на п'ять років. Крім того, протягом двох років законодавство Південної Кореї передбачає можливість сплати податків у розмірі 50% від суми належного податкового платежу для цих підприємств.

Інші країни, досвід як релевантний для України

Чеська Республіка

Після реалізації Чехією державної програми розвитку індустріальних парків у 1998 році, протягом наступних 7 років було створено сотні індустріальних парків і понад 70 000 робочих місць, а також інвестовано 9 мільярдів євро в нові виробництва. У Чехії промислові виробники в індустріальних парках за різними програмами можуть отримати звільнення від сплати корпоративного податку на період до 10 років, а також звільнення від податку на майно на 5 років. На створення нового робочого місця на території індустріального парку держава надає гранти до 12 тисяч доларів США. Варто зазначити, що спираючись на досвід Чехії у розвитку спеціальних економічних зон, Чехія та Україна у 2021 році домовилися про співпрацю щодо розвитку мережі індустріальних парків України в рамках програми "Великого будівництва". Необхідні умови, зокрема звільнення від податку на доходи резидентів на 10 років за умови реінвестування в розвиток

²⁸ [Recovery experience | USAID](#)

інвестиційного проекту та повернення до 50-70% інвестицій інвесторам, вже реалізовані після прийняття законів, які передбачають ряд фіскальних пільг для інвесторів в індустріальні парки²⁹.

Польща

У 1994 році в Польщі було розроблено законодавство, яке регулює діяльність спеціальних економічних зон. Перша зона була створена в 1995 році, а всі інші були створені протягом 1990-х років. Зараз на території Польщі діє 14 спеціальних економічних зон, функціонує 77 індустріально-технологічних парків. Загальна кількість робочих місць, створених в індустріальних парках, сягнула 186 тисяч, і орієнтовна кількість робочих місць була створена за межами індустріальних парків у відповідних сферах економічної діяльності. У результаті впровадження спеціальних економічних зон протягом 10 років після створення перших індустріальних парків реальний ВВП країни зріс на 50%, а експорт зріс майже втричі. Законодавство Польщі передбачало отримання компенсації у розмірі 85% витрат на облаштування інфраструктури та реклами, гранти на навчання персоналу та фінансову допомогу у разі інвестування в пріоритетні галузі, а також податкові пільги.

Туреччина

Яскравим прикладом створення спеціальних економічних зон для України є Туреччина, в індустріальних парках якої нині працює понад 50 тис. підприємств-резидентів. За останні 30 років у Туреччині створено 346 індустріальних парків, у яких зосереджено понад 80% прямих іноземних інвестицій і понад 50 тис. активних підприємств-резидентів. Експорт і ВВП країни за період 2002-2010 років зросли більш ніж у 3 рази, що дозволило країні, яка десятиліттями була боржником МВФ, повернути останній транш, повністю погасивши борг.

Таблиця 4. Перелік доступних стимулів для промислових парків за країнами³⁰

Країни/ Стимули	Південна Корея	Чехія	Польща	Туреччина
Звільнення від ввізного мита на нове обладнання та запчастини до нього	Доступно	-	-	Доступно
Імпорт нового обладнання звільняється від ПДВ	Доступно	-	-	Доступно
Зниження ставки орендної плати за землю	Доступно	Доступно	Доступно	Доступно (безкоштовно)
Зменшення податку на прибуток залежно від розміру інвестицій в індустріальні парки, %	Доступно (15%-40%)	Доступно (25%)	Доступно (15%-50%)	Доступно (15%-55%)

²⁹ [Industrial parks as a mechanism of post-war recovery](#)

³⁰ [Industrial Parks, international experience | "Economichna Pravda" 2023](#)

Фінансова підтримка створення нових робочих місць	-	Доступно	-	Доступно
Фінансова підтримка перепідготовки або навчання працівників	-	Доступно	Доступно	Доступно
Цільове фінансування, кредити	Доступно	Доступно	Доступно	Доступно
Компенсація за розвиток інфраструктурних мереж, %	Доступно (50%)	Доступно (75%)	Доступно (70%)	Доступно (90%)

Джерело: Індустріальні парки, міжнародний досвід | "Економічна Правда" 2023

Розділ 3: Стимули для розвитку ЕІП в контексті зеленого відновлення

У третьому розділі звіту підкреслюються різні проблеми, що перешкоджають розвитку індустріальних парків (ІП) в Україні, особливо загострені війною, що триває. Ці виклики включають фінансові обмеження, проблеми, пов'язані з війною, та регуляторні складнощі. Для подолання цих перешкод та сприяння зеленому відновленню було запропоновано низку рекомендованих ініціатив.

Фінансові ініціативи включають розширення програм кредитування, запровадження цільових виплат на створення робочих місць, реалізацію спеціальних кредитних програм, створення програм державного фінансування розвитку інфраструктури. Ініціативи, пов'язані з війною, передбачають розширення програм страхування військових ризиків та оптимізацію систем бронювання робочої сили. Ініціативи, пов'язані з політикою, зосереджені на дотриманні регуляторних норм, внесенні змін до законів, що сприяють пільговому кредитуванню та спрощенню дозвільних процедур.

На регіональному рівні рекомендуються такі заходи, як оновлення регіональних стратегій, перегляд планів розвитку міст, складання переліків земельних ділянок та створення офісів із залучення бізнесу. Крім того, важливим є спрощення процесів створення індустріальних парків та прискорення дозвільних процедур.

Створення інклюзивного зеленого суспільства передбачає такі заходи, як професійна підготовка, освітні програми, відновлення критичної інфраструктури та створення сприятливого бізнес-середовища. Крім того, маркетинг місцевих стимулів і сприяння регіональній конкуренції вважаються вирішальними для залучення інвестицій.

Дослідження підкреслює потенційні економічні вигоди індустріальних парків, використовуючи приклади таких країн як Південна Корея. Індустріальні парки роблять значний внесок у зростання ВВП, створення робочих місць та генерування доходів. Крім того, вони сприяють інноваціям, залучають інвестиції та сприяють екологічній стійкості. Перехід до еко-індустріальних парків розглядається як ключова стратегія сталого розвитку. Еко-індустріальні парки сприяють ефективному використанню ресурсів, чистому виробництву та промисловому симбіозу. Звіт пропонує використовувати гранти, позики та технічну допомогу для сприяння переходу до еко-індустріальних парків. Серед потенційних джерел фінансування - Український кліматичний фонд, гранти та позики від міжнародних організацій, а також Фонд декарбонізації України.

Загалом, третій розділ звіту підкреслює важливу роль індустріальних парків у післявоєнному відновленні та сталому розвитку. Впроваджуючи рекомендовані ініціативи та переходячи до створення еко-індустріальних парків, Україна може використати свій економічний потенціал, стимулювати інновації та сприяти екологічній стійкості.

3.1 Рекомендований перелік ініціатив для зеленого відновлення

Виявлені виклики, окреслені в розділі 1.3 звіту, створюють короткострокові перешкоди для розвитку еко-індустріальних парків. Тому рекомендації були сформульовані на основі ключових проблемних сфер і спрямовані на їх подолання в короткостроковій перспективі в контексті зеленого відновлення.

Рисунок 3. Перелік ініціатив, які мають бути реалізовані на національному рівні

ФІНАНСОВІ	ПОВ'ЯЗАНІ З ВІЙНОЮ	НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ
Розширення ліміту кредитування за програмами «5-7-9» на індустріальні парки сприятиме збільшенню фінансової підтримки, наразі ліміт становить 60 млн грн.	Розширення програм страхування військових ризиків Співпраця зі Світовим банком щодо розширення програм страхування військових ризиків убезпечить промислові підприємства, пом'якшивши економічні ризики, пов'язані з подіями, пов'язаними з війною.	Регуляторний комплаєнс для АМКУ Прийняття необхідних документів для Антимонопольного комітету України (АМКУ).
Впровадження цільових платежів за створення робочих місць в індустріальних парках підвищить рівень зайнятості.	Оптимізація системи бронювання робочої сили Створення чіткої системи резервування кваліфікованих працівників дозволить мінімізувати відтік робочої сили, забезпечуючи безперервну діяльність бізнесу та зростання в індустріальних парках.	Зміни до Закону про малий та середній бізнес Внесення змін до закону щодо спрощення пільгового кредитування ІП. Оновлення будівельних норм Оновлення норм, у тому числі прийняття глобальних стандартів BOMA.
Розробка спеціальних програм кредитування під 0% для індустріальних парків полегшить фінансове навантаження на бізнес.		Оптимізація дозвільних процесів Реформування дозвільних процесів дозволить значно скоротити терміни будівництва та електрифікації.
Затвердження державної цільової програми фінансування інфраструктури сприятиме розвитку індустріального парку.		Дерегуляція відшкодування ПДВ Впровадження електронного реєстру ПДВ прискорить процедури відшкодування податків під час будівництва.

Фінансовий напрям

- » **Розширення верхньої межі кредитування за програмами “Доступні кредити 5-7-9%”** | Враховуючи розширення пільг за програмами “Доступні кредити 5-7-9%”, для еко-індустріальних парків буде збільшено фінансову підтримку. Наразі верхня межа становить 60 млн грн. Вартість забезпечення необхідної технічної інфраструктури - 50 млн грн. При можливій вартості повного проекту 100 млн доларів США. Таке розширення заохочуватиме більше компаній інвестувати в ІП, стимулюючи економічне зростання.
- » **Цільові виплати за робочі місця** | Запровадження цільових виплат компаніям за кожне робоче місце, створене в індустріальних парках, матиме позитивний вплив на рівень зайнятості. Цей стимул привабить бізнес, що призведе до створення більшої кількості робочих місць.
- » **Спеціальні кредитні програми під 0%** | Розробка та впровадження спеціальних кредитних програм для індустріальних парків під 0% знизить фінансове навантаження на бізнес. Ця ініціатива сприятиме залученню інвестицій та створенню більш сприятливого фінансового середовища.
- » **Державна цільова програма фінансування інфраструктури** | Затвердження державної цільової програми фінансування інфраструктури та підготовки майданчиків стимулюватиме розвиток ЕІП. Така фінансова підтримка сприятиме створенню добре обладнаних і привабливих індустріальних зон.

Напрямок, пов'язаний з війною

- » **Розширення програм страхування військових ризиків** | Підтримка розширення програм страхування військових ризиків через співпрацю зі Світовим банком забезпечить мережу безпеки для промислових підприємств. Таке розширення зменшить економічні ризики, пов'язані з війною.
- » **Оптимізація системи бронювання робочої сили** | Створення чіткої системи бронювання робочої сили забезпечить наявність кваліфікованих працівників. Така оптимізація мінімізує вплив відтоку робочої сили, підтримуючи безперервне функціонування та зростання бізнесу в межах еко-індустріальних парків.

Напрямок політик

- » **Відповідність нормативним вимогам АМКУ** | Прийняття необхідних нормативних документів для Антимонопольного комітету України (АМКУ) спростить процес отримання пільг для ІП. Така регуляторна ясність сприятиме створенню сприятливого середовища для ведення бізнесу в індустріальних парках.
- » **Зміни до законодавства про МСБ** | Внесення змін до закону про малий та середній бізнес (МСБ) з метою сприяння пільговому кредитуванню ІП забезпечить фінансовий поштовх для підтримки зростання та розвитку еко-індустріальних парків.
- » **Оновлення будівельних норм** | Оновлення будівельних норм, включно з прийняттям міжнародних стандартів BOMA, наблизить українське законодавство до найкращих світових практик. Таке узгодження привабить іноземні будівельні компанії, що сприятиме створенню більш конкурентного та інноваційного середовища в будівельному секторі.
- » **Оптимізація дозвільних процесів** | Реформування дозвільних процесів для будівництва та електрифікації значно скоротить терміни. Таке впорядкування сприятиме залученню іноземного виробництва, пропонуючи більш ефективне та менш бюрократизоване регуляторне середовище.
- » **Дерегуляція відшкодування ПДВ** | Впровадження електронного реєстру ПДВ прискорить процедури відшкодування податку під час будівництва. Дерегуляція підвищить ліквідність бізнесу, що сприятиме більш плавній та швидкій реалізації проектів.

Перелік ініціатив для реалізації на регіональному рівні

Оновлення регіональних стратегій |

- » Перегляд та оновлення регіональних стратегій з урахуванням визначеної економічної концепції регіону.
- » Оцінка наявності відповідної робочої сили та вивчення можливостей її забезпечення.

Перегляд планів розвитку міст |

- » Перегляд планів розвитку міст з чітким фокусом на визначені напрями економічного розвитку.
- » Зонування та розробка стратегій для визначених територій.

Складання переліку земельних ділянок |

- » Складання переліку потенційно придатних земельних ділянок. Для того, щоб скласти перелік потенційно придатних земельних ділянок для індустріальних парків (ІП), необхідно провести детальний аналіз території та врахувати різні критерії. Першим кроком є створення картографічної бази даних, яка включає дані про вільні земельні ділянки, їх місцезнаходження, розмір, природні умови, інженерну інфраструктуру тощо. Інвесторам буде надана можливість переглянути цю карту та обрати ділянки, які максимально відповідають їхнім потребам та вимогам для розміщення власного виробництва в індустріальному парку.
- » Оцінка існуючої інфраструктури та можливості швидкого надання необхідних комунальних послуг.

Створення Офісу залучення бізнесу |

- » Створення регіонального офісу, який би займався залученням бізнесу. Існуючі агенції регіонального розвитку не мають необхідних функцій для реалізації цієї ініціативи³¹.
- » Визначення завдань та функцій для ефективного залучення підприємств.

Спрощення процесів, пов'язаних із створенням індустріальних парків |

- » Максимальне спрощення регіональних процедур, пов'язаних з будівництвом та функціонуванням індустріальних парків. Для отримання дозволів, необхідних для функціонування індустріального парку, потрібно 140 днів. Це включає отримання дозволу на будівництво, затвердження плану інженерних комунікацій, виділення земельних ділянок, підключення до електромереж³².
- » Впровадження заходів для прискорення процесу отримання ліцензій та інших необхідних дозволів.

3.2 Заходи для національних та місцевих органів влади (обласних та міських адміністрацій)

Перелік заходів для національних та місцевих органів влади (обласних та міських адміністрацій) для створення інклюзивного зеленого суспільства включає наступні 5 компонентів:

Рисунок 4. Заходи для центральних та місцевих органів влади

³¹Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Типового положення про агенцію регіонального розвитку" 2016р.

³²Як в Україні (не) працюють індустріальні парки. ГМК. 2019 р.

Навчання персоналу в межах громад щодо написання бізнес-планів

Розробка освітніх програм для місцевих громад

Відновлення критичної інфраструктури

Розвиток сприятливого для бізнесу середовища

Просування локальних стимулів

- » **Професійна “девелоперська грамотність” для експертів та учасників громад в контексті розвитку зеленого суспільства** | На постійній основі навчати фахівців місцевих громад та інших учасників галузі професійній “девелоперській грамотності”;
Національні органи | Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів, Міністерство освіти і науки
Державний сектор | органи місцевого самоврядування, громадські екологічні організації: Екодія, Rethink, Довкілля. SMART
- » **Розробка освітніх програм для місцевих громад** | Розробляти та впроваджувати освітні програми для місцевих громад для залучення фінансування. Розширювати ініціативи, спрямовані на фінансування досліджень та проектів серед молоді через такі програми, як Comfar. Проводити навчання за методологією Prince 2 для представників органів місцевого самоврядування, які можуть представляти різні сектори в посольствах та інших організаціях для успішного подання заявок на фінансування.
Національні органи | Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів, Міністерство освіти і науки
Державний сектор | Органи місцевого самоврядування, нзаклади, молодіжні організації
- » **Відновлення критичної інфраструктури** | Відновлювані регіони та індустриальні парки, розташовані на їхніх територіях, мають зосередитися на відновленні ключових об'єктів пошкодженої інфраструктури, а також на амбітних довгострокових проектах у галузях, які потребують тривалої підготовки.
Національні органи | Міністерство інфраструктури, Міністерство економіки
Державний сектор | Агенції регіонального розвитку, Муніципальна влада, Конфедерація будівельників України
- » **Розвиток сприятливого бізнес-середовища** | Опорні регіони та індустриальні парки, розташовані на їхніх територіях, повинні переорієнтувати свою економіку на підтримку економіки в стані війни засобами виробництва, ремонтом та виробничою діяльністю.
Державні органи | Міністерство економіки, Міністерство фінансів, Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів
Громадський сектор | Торгово-промислова палата, регіональні агенції економічного розвитку, бізнес-асоціації, Асоціація міст України
- » **Просування місцевих ініціатив** | Тиллові регіони повинні зосередитися на реалізації проектів, орієнтованих на довгострокові зобов'язання та адаптацію до навичок ЕІП і переміщених підприємств. Індустриальні парки в тиллових регіонах можуть зосередитися на “ніашорінгу” - переміщенні нових зелених виробництв, використовуючи переваги близькості до ЄС і значної кількості ВІП.

Національні органи | Міністерство економіки, Міністерство закордонних справ
Державний сектор | регіональні маркетингові агенції, ради економічного розвитку,
органи управління індустріальними парками, компанії в індустріальних парках
України

Загалом, слід сприяти регіональній конкуренції між громадами та адміністраціями з метою залучення більшого обсягу іноземних та внутрішніх інвестицій порівняно з сусідніми регіонами. Таким чином, стане можливим створення більш привабливого інвестиційного клімату та сталого суспільства. Розробка нових проектів регіональних стратегій розвитку, що триває, може стати стимулом для нових реформ і використання ЕІП як ключового інструменту розвитку.

3.3 Оцінка впливу на соціальну сферу, економічні показники та ключові показники національної економіки

Економічні проблеми, соціальна незахищеність та величезна шкода навколишньому середовищу будуть невід'ємною частиною періоду післявоєнної відбудови України. Практичний досвід та аналіз експертів показують, що індустріальні парки можуть стати потужним інструментом для вирішення цих проблем.

Кейс-стаді:

У 2017 році 375 китайських парків економічного і технологічного розвитку, а також високотехнологічні парки промислового розвитку внесли 18,6 трлн юанів в економіку Китаю, що становить понад одну п'яту (22,5%) від загального ВВП. Крім того, вони забезпечили 3,3 трлн юанів податкових надходжень, що становить 22,9% від загального обсягу національних податкових надходжень країни³³

Економічне зростання безпосередньо впливає на соціальну сферу. Підприємства в індустріальних парках створюватимуть нові робочі місця та сплачуватимуть податки. Уряд матиме більше ресурсів для створення потужної системи соціального захисту, боротьби з безробіттям, що може послабити соціальну напругу та покращити політичну стабільність. Це доводить досвід Південної Кореї. Станом на жовтень 2023 року в Південній Кореї налічується 1283 промислових комплекси. Вони забезпечують більше 2 млн робочих місць³⁴ з 4,2 млн робочих місць в промисловості Південної Кореї у 2021 р.³⁵ Українські урядовці провели власний аналіз. Міністерство економіки стверджує, що на одному гектарі індустріальних парків можна створити близько 50 ІП, тоді як один середній індустріальний парк створить близько 1000 робочих місць³⁶.

Сильне економічне зростання є важливою частиною післявоєнного відновлення України. Не можна недооцінювати потенційні вигоди для економіки країни від індустріальних парків. Досвід окремих країн показує, що індустріальні парки можуть стати важливим інструментом у післявоєнному розвитку України. Високі темпи економічного зростання можуть безпосередньо сприяти покращенню соціальних показників країни. Аналіз

³³ [Experiences and Best Practices of Industrial Park Development in China](#) - UNIDO. 2020.

³⁴ [Open Data Portal](#)

³⁵ [Number of workers in South Korea 2021, by industry. \(2023, April 20\). Statista.](#)

³⁶ [The creation of industrial parks is an important tool for overcoming the shortage of jobs - Cabinet of Ministers of Ukraine - Ministry of Economy. 2022](#)

ЮНІДО узагальнює цей досвід і пропонує перелік переваг, які надають індустріальні парки

- **Економічні**
 - Зростання ВВП та бюджетних надходжень
 - Підвищення доданої вартості виробництва
 - Інкубація нових бізнесів або галузей
 - Залучення внутрішнього капіталу та прямих іноземних інвестицій
 - Зростання обсягів та вартості імпорту та експорту
- **Соціальні**
 - підвищення рівня кваліфікації місцевого населення та збільшення частки місцевих жителів у вищих навчальних закладах
 - зниження рівня безробіття
 - сприяння розвитку громадських послуг та містобудування
- **Переваги для довкілля**
 - Зменшення земельних відходів
 - Заощадження більшої кількості енергії
 - Сприяння циркулярній економіці та досягненню промислового симбіозу
 - Усунення великих катастроф, пов'язаних із забрудненням, або екологічної шкоди

Екологічні вигоди можуть бути отримані від широкої співпраці учасників індустріального парку, яка називається індустріальним (промисловим) симбіозом. Відповідно до Стратегії розвитку індустріальних парків, індустріальний симбіоз - це співпраця підприємств з метою економії власних витрат та зменшення споживання ресурсів, максимального використання можливостей для виробництва продукції за рахунок наявних та потенційних ресурсів³⁷

У процесі післявоєнного відновлення Україна потребує інструменту, який міг би подолати нагальні економічні проблеми та створити перспективи для майбутнього сталого розвитку. Індустріальні парки мають потенціал стати таким інструментом. Трансформація індустріальних парків в еко-індустріальні лише посилює переваги, які вони надають. Цей процес є широко поширеною практикою у світі, і зацікавлені сторони в Україні вже встигли це помітити.

Автори Стратегії розвитку індустріальних парків аналізують позитивний економічний вплив еко-індустріальних парків. Однією з цілей Стратегії є “сприяння розвитку (трансформації) індустріальних парків на основі моделі еко-індустріального парку”. За даними ЮНІДО, еко-індустріальні парки відрізняються від звичайних індустріальних парків тим, що вони не тільки пропонують можливість спільного використання ресурсів, але й активно сприяють обміну послугами, матеріалами, енергією, водою, відходами та побічними продуктами. Компанії можуть колективно перетворювати екологічні виклики на прибуткові рішення, сприяючи ефективному використанню ресурсів та налагодженню співпраці через спільну інфраструктуру.

Багато країн світу вже визнали важливість еко-індустріальних парків для побудови сталого майбутнього. Згідно зі звітом Світового банку, станом на 2020 рік серед

³⁷ [Strategies for the development of industrial parks for 2023-2030](#)- Cabinet Of Ministers Of Ukraine. 2023

загальної кількості досліджених індустріальних парків **438 ІП** були визначені як еко-індустріальні на основі методу бальної оцінки, 34% з них - з регіону Європи та Центральної Азії³⁸. Раїни з ринками, що розвиваються, особливо зацікавлені у створенні еко-індустріальних парків - у звіті зазначається, що **середньорічні темпи зростання ЕІП становили 5,8% у країнах, що не є членами ОЕСР, порівняно з 4% у країнах-членах ОЕСР**.

Ми пропонуємо багатьом країнам, що розвиваються, визнати еко-індустріальні парки як можливість зробити стрибок від недостатньої економіки до циркулярної. Це може дозволити їм наздогнати розвинені країни у трьох вимірах - економічному, соціальному та екологічному. У післявоєнних реаліях Україна потребуватиме цього стрибка як ніхто інший. Перехід до циркулярної економічної моделі також відповідає головному стратегічному документу України - Національній економічній стратегії 2030. У Стратегії розвитку індустріальних парків зазначено, що впровадження моделі еко-індустріального парку спрямоване на реалізацію Національної економічної стратегії на період до 2030 року, а саме Стратегічної цілі 3 "Підвищення конкурентоспроможності промислової продукції, що виробляється в Україні, впровадження ресурсо- та енергоефективних технологій" Сфери 10 "Промисловість", яка передбачає заходи щодо стимулювання розвитку циркулярної економіки та підвищення ресурсоефективності.

З точки зору обсягу аналізу впливу, ми припускаємо, що реалізація вищезазначених стратегій дозволить створити 2 типи індустріальних парків: 1) еко-індустріальні парки (ЕІП) та 2) цифрові інноваційні центри (ЦІЦ), які можна розглядати як дві версії однієї і тієї ж юридичної особи з більшим акцентом на виробництво та виробничу діяльність у випадку першого та комп'ютерні технології з цифровими послугами у випадку другого. Припущення для кожного з двох варіантів ІП наведені в таблиці нижче.

Оцінка економічного ефекту від розвитку індустріальних парків (ІП) базується на методології ЮНКТАД³⁹. Обсяг державних інвестицій, спрямованих на розвиток ІП, було розраховано на основі бюджетного плану на 2024 рік, де **заплановані видатки становили 1 млрд грн⁴⁰ або приблизно 27 млн дол. США**. Обсяг бюджету на розвиток приватного сектору було сформовано на основі даних прийнятої бюджетної декларації. Враховуючи обсяг витрат на створення/модернізацію ІП, було виведено оптимальну кількість виробничих ІП, які можуть потрапити під програму розвитку за рік в Україні. На основі прогнозованих економічних результатів діяльності існуючих приватних підприємств в Україні виведено мультиплікатори впливу приватних підприємств на економічний розвиток країни. Прогноз впливу одного ІП усереднено по всіх попередньо відібраних регіонах та видах діяльності (промислової та наукової).

Як показано на рис. нижче, **економічний ефект від створення еко-індустріальних парків майже на 13% перевищує** ефект від створення цифрових інноваційних хабів. Розрахунок макроекономічного ефекту від створення еко-індустріальних парків та цифрових хабів здійснювався на основі оцінки макроекономічних мультиплікаторів, зокрема мультиплікаторів ВВП. Ці мультиплікатори розраховуються окремо для кожного сектору та враховують часовий параметр. Для розрахунку зазначеного ефекту були

³⁸ [Circular Economy in Industrial Parks: Technologies and Competitiveness](#) - World Bank. 2021

³⁹ [INTERNATIONAL GUIDELINES FOR INDUSTRIAL PARKS](#), United Nations Industrial Development Organization, 2019.

⁴⁰ [State budget project for 2024: what is provided for business support](#) 2023

отримані мультиплікатори для різних секторів економіки України, які, в свою чергу, базувалися на загальнодоступних індексах впливу. Для розрахунку різниці між світовими мультиплікаторами та українськими в період війни використовувалися показники зміни зовнішніх іноземних інвестицій, обсягів внутрішньої та зовнішньої економічної торгівлі. Також було оцінено зниження ділової активності в період з 2022 до кінця 2023 року. Слід також враховувати, що цей ефект є оціночним і може відрізнятися залежно від регіону України, наявності логістики та інших факторів виробництва, які мають суттєві відмінності, характерні для кожного регіону України.

3.4 Потенційний перелік постконфліктних можливостей (наприклад, гранти чи позики), доступних для української промисловості та індустриальних парків з метою переходу до реальної реалізації моделі еко-індустриальних парків

Крім того, беручи до уваги наявні можливості, представлені в частині 1.3, такі як гранти та позики для сприяння практичному впровадженню моделі еко-індустриального парку в українських індустриальних та еко-індустриальних парках, включаючи ефективне використання ресурсів, чисте виробництво та промисловий симбіоз, ми пропонуємо потенційні інструменти для відновлення.

Рис. 5. Потенційні фінансові ресурси в процесі відновлення

16.7 млрд. євро	Гранти в межах Ukraine Facility Без терміну придатності, щорічно
8.25 млрд. євро	Кредити в межах Ukraine Facility No expiration date, annually
500 млрд. євро	Заморожені російські активи для відшкодування збитків
60 млрд. грн	Український кліматичний фонд Без терміну придатності, щорічно
1.35 млрд. грн	Фонд декарбонізації України Без терміну придатності, щорічно

План для Ukraine Facility⁴¹

У червні 2023 року Європейська комісія запропонувала Регламент про створення Ukraine Facility, який зараз розглядається співзаконодавцями. Запропонований механізм включає три ключові компоненти: i) підтримку через гранти та позики, ii) інвестиційну програму в Україні та iii) технічну допомогу.

Гранти, які потенційно можуть досягти 17 мільярдів євро, є частиною нового інструменту Ukraine Reserve, запропонованого в рамках перегляду багаторічної фінансової рамки. Цей резерв також запропонував би бюджетну гарантію ЄС для підтримки у формі позик із щорічною мобілізацією під час бюджетної процедури. Очікується, що Ukraine Reserve

⁴¹ [Financial assistance to Ukraine - European Parliament, 2024](#)

коливатиметься від 1 мільярда євро до 16,7 мільярда євро на рік і не перевищуватиме 50 мільярдів євро до 2027 року.

Позики в рамках програми Ukraine Facility відображатимуть умови, подібні до інструменту Макрофінансова допомога плюс (MFA+), маючи максимальний термін погашення 35 років і відсутність погашення основної суми до 2034 року. Україна має можливість щорічно вимагати субсидії процентної ставки та звільнення від адміністративних витрат, які покриваються з бюджету ЄС. Незважаючи на те, що Регламент не визначає річну суму кредиту для України, він містить орієнтовну оцінку в **8,25 млрд євро на рік**.

Можливе використання заморожених російських активів для відшкодування збитків

Вивчення потенційного використання заморожених російських активів для фінансування процесу післявоєнного відновлення передбачає розгляд значного пулу ресурсів. Оцінки різняться, припускаючи, що загальна вартість цих активів знаходиться в діапазоні **від 300 до 500 мільярдів доларів США**. Ці кошти, якщо вони будуть доступні та розподілені стратегічно, можуть зіграти ключову роль у фінансуванні зусиль з відновлення, усунення значних збитків, завданих під час конфлікту. Однак важливо провести ретельну оцінку для визначених цілей відновлення.

Передбачається **створення Українського кліматичного фонду**⁴² за підтримки Світового банку, структурованого як державна установа. Ця організація отримуватиме надходження від різних екологічних податків, у тому числі податку на викиди CO₂, а також додаткових джерел фінансування, таких як гранти та позики, які спрямовуються через спеціальний бюджетний фонд. За даними Міндовкілля, з міжнародними фінансовими організаціями досягнуто домовленостей щодо залучення ресурсів фонду за факторами 4-5, причому 20% надходять від українських фондів і 80% від міжнародних організацій. Очікуване підвищення ставок екологічного податку може сприяти додатковому надходженню до бюджету **від 50 до 60 млрд грн (приблизно 1,35-1,62 млрд євро за курсом НБУ станом на 29 липня 2022 року)**. Ці кошти спрямовані на екологічні ініціативи та, певною мірою, на підтримку бізнесу в його зусиллях щодо екологічної модернізації.

Створення Українського кліматичного фонду має потенціал для оптимізації доступу компаній-учасниць ЕІП (Еко-індустріального парку) до екологічно чистих та «зелених» технологій, зокрема, коли положення Фонду включають підтримку промислових підприємств. Крім того, Український кліматичний фонд готовий сприяти реалізації заходів, викладених в оновленому Планованому **Національно визначеному внеску (Nationally Determined Contribution (INDC))** України до Паризької угоди. У цьому документі викладено зобов'язання України **скоротити викиди парникових газів на 35% до 2030 року, що на 65% менше, ніж у 1990 році**. Запропоновані заходи охоплюють екологічну модернізацію промислового та енергетичного секторів, розвиток відновлюваних джерел енергії, підвищення енергоефективності будівель, перехід на електричний транспорт, реформування методів поводження з відходами, сприяння

⁴²[Incentives for Eco-Industrial Parks in Ukraine - GEIPP, 2022](#)

органічному та ресурсоефективному сільському господарству та впровадження реформ у сфері управління лісами.

Створений в рамках ініціативи щодо внесення змін до Бюджетного кодексу України **Фонд декарбонізації України** передбачає внесення наступних змін до Бюджетного кодексу України:

- » Внесення змін до статті 245 щодо створення у складі спеціального фонду Державного бюджету України Фонду декарбонізації України. Державний бюджет України складається з загальних фондів загальних видатків бюджету та спеціальних фондів з конкретними, чітко визначеними джерелами та напрямками використання. Сформовані залишки на кінець бюджетного періоду покривають відповідні витрати наступного періоду з урахуванням їх призначення.
- » Визначення джерела фінансування Фонду декарбонізації України у розмірі 50% екологічного податку. Цей податок стягується за викиди вуглекислого газу в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення з 1 січня 2021 року в розмірі приблизно 1,35 млрд грн щорічно (до 36,5 млн євро за курсом НБУ на 29 липня 2022 р.).
- » Уточнення мети використання коштів Фонду декарбонізації України для співфінансування (здешевлення) проектів та заходів, що призводять до скорочення викидів вуглекислого газу.

У рамках розвитку еко-індустріальних парків Фонд декарбонізації може фінансувати ініціативи, пов'язані з переходом на чисту енергетику (сонячні електростанції, вітроелектростанції, виробництво енергії з біомаси) для зменшення викидів CO₂. Можуть бути профінансовані проекти з очищення та повторного використання стічних вод на підприємствах. Впровадження циклічної практики між підприємствами на базі Еко-індустріального парку.

Важливо зазначити, що Фонд декарбонізації України почав діяти 1 січня 2024 року.

Розділ 4: План дій

Ключові стейкхолдери відіграють вирішальну роль у формуванні та реалізації політики еко-індустріальних парків (ЕІП) у співпраці з місцевими органами влади, відповідальними за реалізацію та практичну підтримку ЕІП. Ці зацікавлені сторони включають:

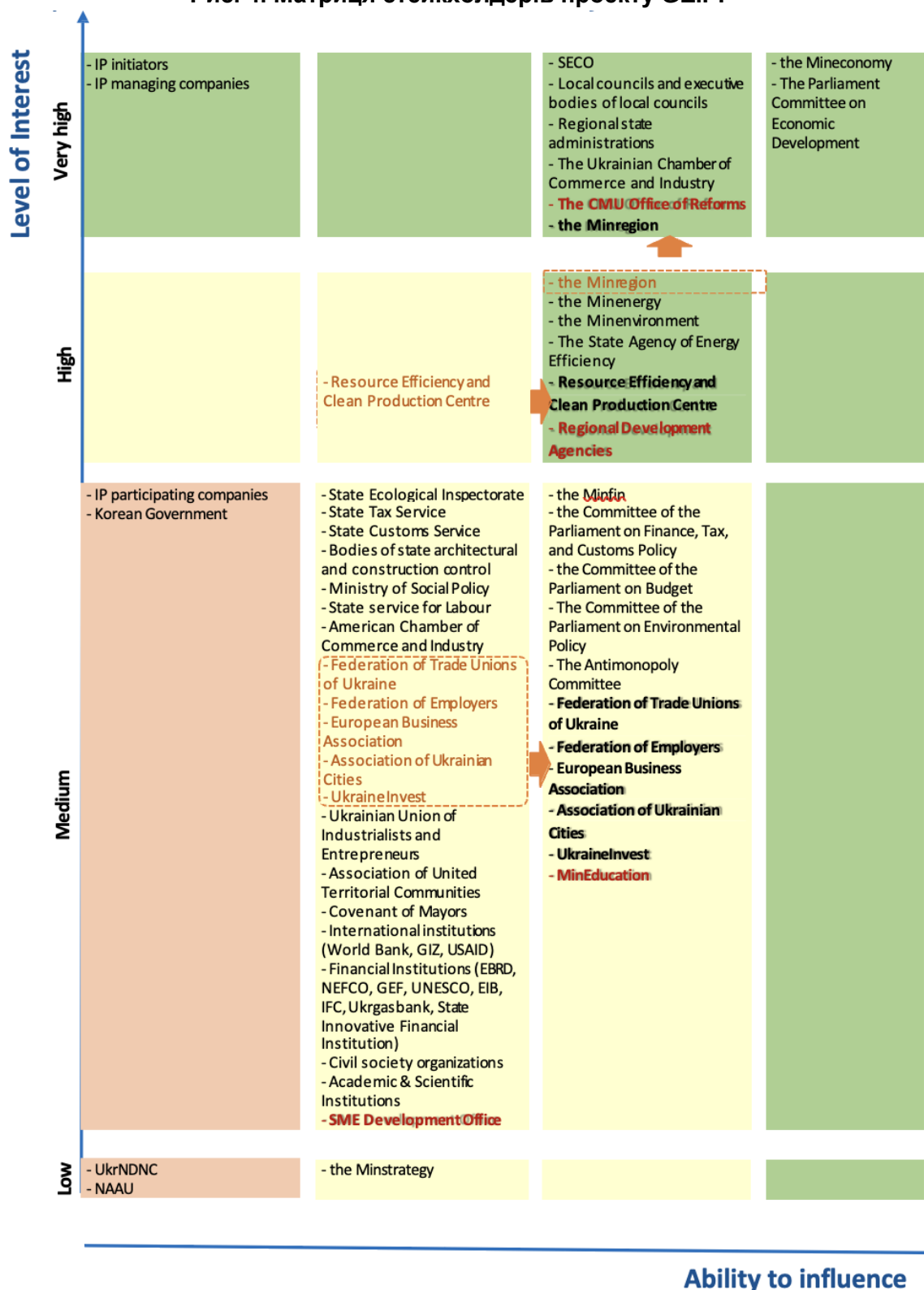
- » **Міністерство економіки України** | Забезпечення стратегічного керівництва та регулювання економічного розвитку, у тому числі створення сприятливого середовища для інвестицій у розвиток еко-індустріальних парків.
- » **Комітет Верховної Ради України з питань економічного розвитку** | Розробка законодавчих актів та стратегій стимулювання економічного розвитку та створення умов для розвитку екологічно чистої промисловості.
- » **Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України** | Координація регіональних стратегій та програм розвитку, включаючи підтримку створення та розвитку еко-індустріальних парків на місцевому рівні.
- » **Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України** | Забезпечення дотримання екологічних стандартів та впровадження екологічно чистих технологій у діяльність еко-індустріальних парків.
- » **Міністр енергетики України** | Розробка стратегій енергоефективності та впровадження заходів щодо забезпечення сталого енергетичного розвитку в еко-індустріальних парках.
- » **Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України** | Координація програм і проектів з енергоефективності в промисловості, в тому числі підтримка заходів із впровадження енергозберігаючих технологій в еко-індустріальних парках.
- » **Міністерство стратегічних галузей промисловості України** | Розвиток стратегічних галузей промисловості з потенціалом для зеленого відновлення та інноваційного розвитку в рамках еко-індустріальних парків.
- » **Торгово-промислова палата України** | Надання підтримки підприємствам та підтримки підприємництва в контексті розвитку еко-індустріальних парків.
- » **Обласні адміністрації та місцеві ради разом з їх виконавчими органами** | Розробка та впровадження стратегій місцевого розвитку, підтримка інвестицій у створення та розвиток еко-індустріальних парків, забезпечення необхідної інфраструктури та послуг для їх функціонування.
- » **Офіс з питань реформ Кабінету Міністрів України** | Підтримує політику ЕІП, суттєво впливаючи на політичні рішення щодо ІП та ЕІП як дорадчий орган при Кабінеті Міністрів України.
- » **Центр ресурсоефективності та чистого виробництва** | Має відігравати більш впливову роль у розробці політики ЕІП як постачальник послуг для проекту GEIPP Ukraine у впровадженні Плану дій політики ЕІП. Використовуючи свої можливості, досвід, технічний потенціал і практичні знання в ресурсоефективному та

екологічно чистому виробництві, центр може посилити здатність осіб, які приймають рішення, усунути прогалини та подолати перешкоди.

- » Декілька стейкхолдерів взяли активну участь у процесі розробки політики ЕІП після того, як Міністерство економіки включило їх до складу **Міжвідомчої робочої групи (МРГ) з ЕІП**. Серед зацікавлених сторін – Федерація профспілок України, Федерація роботодавців України, Європейська Бізнес Асоціація, Асоціація міст України та UkraineInvest. Їх ролі та функції детально описано у Звіті про зацікавлених сторін (2020). Ці зацікавлені сторони взяли участь у семінарах, організованих проектом GEIPP Ukraine, та засіданнях міжнародної робочої групи, організованих Міністерством економіки України та проектом GEIPP Ukraine. Під час засідань МРГ вони продемонстрували наміри сприяти розробці політики ЕІП та висловили очікування щодо її реалізації. Очікування, висловлені під час зустрічей, включали прозорі критерії оцінки ЕІП, реалістичні вимоги, які відповідають національним умовам України, а також розробку механізмів підтримки ЕІП. Асоціації також висловили зацікавленість у сприянні розробці Стратегії інтелектуальної власності за допомогою підходу ЕІП та залучення досвіду та очікувань своїх членів до розробки правил ЕІП.

Крім того, важливо налагодити комунікацію з іншими зацікавленими сторонами, такими як Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики та Комітет Верховної Ради України з питань екологічної політики. Ці комітети впливають на економічні стимули для ЕІП та правову базу екологічної політики, включаючи екологічне оподаткування, управління відходами та кліматичну політику.

Рис. 4. Матриця стейкхолдерів проекту GEIPP⁴³

Оскільки реалізація політики розвитку еко-індустріальних парків пов'язана з регуляторними аспектами, для розробки законопроектів та нормативно-правових актів необхідна специфічна інформація. Наприклад, для обґрунтування прийняття,

⁴³ EIP Stakeholder Assessment Report - 2021

визначення цілей, завдань, ключових положень, очікуваних соціально-економічних наслідків прийняття закону та проведення аналізу регуляторного впливу на бізнес.

Наразі в Україні відсутність бюджетної підтримки, податкових стимулів та митних пільг для еко-індустріальних парків може стати на заваді їхньому розвитку. Вирішення цієї проблеми вимагає від влади визнання переваг політики розвитку еко-індустріальних парків. Тому дуже важливо продемонструвати представникам влади, як стратегії еко-індустріальних парків можуть допомогти бізнесу зменшити свій вплив, перевищити місцеві та національні регуляторні норми, вирішити екологічні та соціальні питання, а також збільшити податкові надходження до державного та місцевих бюджетів.

Розподіл ініціатив з розвитку індустріальних парків на короткострокові (до двох років) та довгострокові (від двох до десяти років) має визначити пріоритетні напрямки для забезпечення їх ефективного функціонування. Короткострокові заходи є ключовими для швидкої інтеграції та стимулювання індустріальних парків, тоді як довгострокові ініціативи формують стійке та конкурентне середовище.

Короткострокові ініціативи (до двох років)

Короткострокові ініціативи, які мають бути реалізовані протягом наступних двох років, мають бути спрямовані на вжиття негайних заходів для вирішення нагальних проблем та сприяння швидкому прогресу у ключових сферах. Ці ініціативи спрямовані на активізацію програм підтримки, спрощення дозвільних процедур та розширення фінансових стимулів для швидкого залучення бізнесу. Також важливим є негайний початок роботи, якому сприятиме спрощення процедур та зменшення бюрократії.

- » **Державна цільова програма фінансування інфраструктури** | Ця ініціатива передбачає створення національним урядом програми цільового фінансування для визначення пріоритетів та фінансування критичних інфраструктурних проектів у індустріальних парках та суміжних областях.
- » **Розширення програм страхування військових ризиків** | Ця ініціатива спрямована на розширення існуючих програм страхування для покриття ризиків, пов'язаних з інвестиціями в індустріальні парки, особливо в регіонах, які постраждали від конфлікту, щоб забезпечити впевненість інвесторам.
- » **Оптимізація системи бронювання робочої сили** | Ця ініціатива передбачає оптимізацію систем резервування та ефективного розподілу ресурсів робочої сили, забезпечення наявності кваліфікованої робочої сили для задоволення потреб індустріальних парків і підприємств, що працюють у них.
- » **Оптимізація дозвільних процесів** | Ця ініціатива спрямована на спрощення та прискорення процесу отримання дозволів та погоджень для створення та функціонування індустріальних парків, зменшення бюрократичних перешкод та затримок.
- » **Відповідність нормативним вимогам АМКУ** | Ця ініціатива передбачає забезпечення дотримання нормативних актів Антимонопольного комітету України (АМКУ) щодо сприяння добросовісній конкуренції та запобігання монополізму в індустріальних парках.
- » **Зміни до Закону про МСП** | Ця ініціатива передбачає внесення змін до законів, що регулюють малі та середні підприємства (МСП), щоб забезпечити більшу

підтримку та стимули для МСП створювати та працювати в індустріальних парках.

- » **Перегляд планів розвитку міст** | Ця ініціатива спрямована на перегляд існуючих планів розвитку міст з метою врахування потреб індустріальних парків і забезпечення сталого землекористування та розвитку інфраструктури.
- » **Оновлення регіональних стратегій** | Ця ініціатива передбачає оновлення стратегій регіонального розвитку для узгодження з національними пріоритетами та сприяння зростанню індустріальних парків як двигунів економічного розвитку.
- » **Розширення програм “Доступних кредитів 5-7-9”** | Ця ініціатива зосереджена на розширенні існуючих програм, спрямованих на підтримку підприємництва та інновацій, зокрема, на стартапи та малий бізнес, що працюють в індустріальних парках.
- » **Спеціальні кредитні програми під 0%** | Ця ініціатива передбачає запровадження спеціальних кредитних програм, що пропонують вигідні умови, включаючи нульову процентну ставку, для залучення інвестицій та стимулювання зростання індустріальних парків.

Ці короткострокові ініціативи мають важливе значення для створення підґрунтя для успішного розвитку та функціонування індустріальних парків, сприяння економічному зростанню та залучення інвестицій у найближчій перспективі.

Середньо- та довгострокові ініціативи (від двох до десяти років)

Хоча короткострокові ініціативи мають негайний вплив, довгострокові заходи спрямовані на забезпечення сталого та стабільного успіху індустріальних парків. Це включає покращення інфраструктури, розробку та впровадження стратегій сталого зростання, підтримку довгострокових інвестицій та формування технологічного ландшафту.

- » **Цільові виплати за робочі місця** | Ця ініціатива передбачає впровадження платіжної системи, за якої надаються фінансові стимули або субсидії спеціально для створення нових робочих місць у індустріальних парках. Мета полягає в тому, щоб заохотити підприємства розпочати діяльність у цих парках шляхом компенсації частини їхніх витрат, пов'язаних із наймом нових працівників.
- » **Оновлення будівельних норм** | Ця ініціатива передбачає перегляд та оновлення будівельних норм і стандартів, щоб вони відповідали потребам і вимогам індустріальних парків. Це може передбачати адаптацію будівельних норм для розміщення сучасних промислових об'єктів, забезпечення ефективного використання простору, стандартів безпеки та екологічних міркувань.
- » **Дерегуляція відшкодування ПДВ** | Ця ініціатива зосереджена на спрощенні та дерегуляції процесу відшкодування податку на додану вартість (ПДВ) для підприємств, які працюють в індустріальних парках. Завдяки спрощенню адміністративних процедур і зменшенню бюрократичних перешкод цей захід має на меті покращити бізнес-середовище та заохотити інвестиції.
- » **Складання переліку земельних ділянок** | Ця ініціатива передбачає проведення всебічної інвентаризації та оцінки наявних земельних ділянок, придатних для промислового розвитку, зокрема в межах визначених промислових зон або територій, призначених для індустріальних парків. Складений список надасть

цінну інформацію потенційним інвесторам і забудовникам, що полегшить процес вибору місця та прийняття інвестиційних рішень.

- » **Створення офісу залучення бізнесу** | Ця ініціатива передбачає створення спеціального офісу чи агентства, відповідального за просування та залучення бізнесу до індустріальних парків. Офіс слугуватиме централізованим контактним пунктом для інвесторів, надаючи інформацію, допомогу та підтримку протягом усього інвестиційного процесу. Йому також можуть бути доручені маркетинг об'єктів індустріального парку, координація інвестиційних стимулів та сприяння ініціативам з пошуку партнерів.

Ці пропозиції спрямовані на вирішення конкретних проблем і перешкод для розвитку та функціонування індустріальних парків, надання цільових рішень для підвищення їх привабливості для інвесторів, спрощення адміністративних процесів і сприяння економічному зростанню та розвитку.

Додаток 1. Терміни реалізації ключових короткострокових та довгострокових ініціатив

Цілі	Заходи	Очікувані результати	Етапи		Відповідальний стейкхолдер	Інші стейкхолдери, з якими необхідно провести консультації під час діяльності
			2024-2025	2025-2030		
Напрямок, пов'язаний з війною	Розширення програм страхування військових ризиків	Можливість збільшення іноземних інвестицій у виробництво та промисловість			Міністерство економіки України	Урядові та державні стейкхолдери Національний банк України Міністерство фінансів України Кабінет Міністрів України Підприємства, громадські організації та інші стейкхолдери Dragon Capital Park Management UParks EBA MIGA Dragon Capital HEAD Ukraine EPICENTER K LLC
Напрямок, пов'язаний з війною	Оптимізація системи бронювання робочої сили	Підприємства зможуть утримувати ключовий персонал і мати безперервність бізнес-процесів			Міністерство економіки України	Урядові та державні стейкхолдери Міністерство оборони України Кабінет Міністрів України Підприємства, громадські організації та інші стейкхолдери Компанії в індустріальних парках України Dragon Capital Park Management UParks EBA Dragon Capital HEAD Ukraine IP Bila Tserkva EPICENTER K LLC
Фінансовий напрям	Державна цільова програма фінансування інфраструктури	Це дозволить створити інфраструктуру для індустріального парку,			Міністерство економіки України	Урядові та державні стейкхолдери Міністерство фінансів України

		а отже, сприятиме залученню інвесторів та підприємств			Обласні адміністрації та місцеві ради, а також їх виконавчі органи. Підприємства, громадські організації та інші стейкхолдери Компанії в індустріальних парках України EBA ASSOCIATION OF INDUSTRIAL PARKS OF UKRAINE EBRD EIB Dragon Capital HEAD Ukraine IP Bila Tserkva EPICENTER K LLC
Фінансовий напрям	розширення програм 5-7-9	Збільшити верхню межу суми кредиту		Міністерство економіки України	Урядові та державні стейкхолдери Національний банк України Міністерство фінансів України Кабінет Міністрів України Підприємства, громадські організації та інші стейкхолдери Компанії в індустріальних парках України Dragon Capital Park Management UParks EBA Dixi Group Dragon Capital HEAD Ukraine ІП Біла Церква EPICENTER K LLC
Фінансовий напрям	Спеціальні 0% кредитні програми	Це дасть можливість отримати кошти на розвиток інфраструктури		Міністерство економіки України	Урядові та державні стейкхолдери Національний банк України Міністерство фінансів України

					Кабінет Міністрів України Підприємства, громадські організації та інші стейкхолдери Компанії в індустріальних парках України Dragon Capital Park Management UParks IEBA EBRD EIB Dragon Capital HEAD Ukraine ІП Bila Tserkva EPICENTER K LLC
Фінансовий напрям	Оплата за створення робочих місць в межах ІП	Це створить можливість залучити бізнес на територію індустріального парку		Міністерство економіки України	Урядові та державні стейкхолдери Національний банк України Міністерство фінансів України Кабінет Міністрів України Підприємства, громадські організації та інші стейкхолдери Компанії в індустріальних парках України Dragon Capital Park Management UParks Dragon Capital HEAD Ukraine ІП Bila Tserkva EPICENTER K LLC
Нормативно-правовий напрям	Оптимізація отримання дозвільних документів	Вийти на рівень швидкості отримання дозволів, як у Польщі чи Чехії		Міністерство економіки України	Урядові та державні стейкхолдери Кабінет Міністрів України НКРЕКП Підприємства, громадські організації та інші стейкхолдери

					Компанії в індустріальних парках України EBA Dixi Group Dovkillya. SMART Національний офіс інтелектуальної власності та інновацій України NGO "Жива Планета" Конфедерація будівельників України Dragon Capital HEAD Ukraine ІП Bila Tserkva EPICENTER K LLC DTEK
Нормативно-правовий напрям	Відповідність нормативним вимогам для АМКУ	З'явиться можливість скористатися податковими пільгами		Міністерство економіки України	Урядові та державні стейкхолдери Кабінет Міністрів України АМКУ Підприємства, громадські організації та інші стейкхолдери Компанії в індустріальних парках України EBA Dragon Capital Park Managment UParks Industrial Parks of Ukraine Group of Companies Dragon Capital HEAD Ukraine ІП Bila Tserkva EPICENTER K LLC
Нормативно-правовий напрям	Зміни до Закону про МСП	Можна буде отримувати пільгові кредити, які заборонені для керуючих компаній		Міністерство економіки України	Урядові та державні стейкхолдери Парламент (Верховна Рада України) Підприємства, громадські організації та інші стейкхолдери

					Компанії в індустріальних парках України Dragon Capital Park Managment UParks Dragon Capital HEAD Ukraine ІП Bila Tserkva EPICENTER K LLC
Нормативно-правовий напрям	Перегляд Містобудівних Планів	Це дасть можливість мати уявлення про інженерну інфраструктуру		Обласні адміністрації та місцеві ради, а також їх виконавчі органи.	Урядові та державні стейкхолдери Міністерство економіки України Підприємства, громадські організації та інші стейкхолдери EBA Dixi Group Dovkillya. SMART NGO “Жива планета” Асоціація міст України Компанії в індустріальних парках України HEAD Ukraine ІП Bila Tserkva EPICENTER K LLC
Нормативно-правовий напрям	Оновлення регіональних стратегій	Зменшиться кількість порожніх індустріальних парків, буде чітке розуміння, де будувати території, під який сектор будувати		Обласні адміністрації та місцеві ради, а також їх виконавчі органи.	Урядові та державні стейкхолдери Міністерство економіки України Мінрегіон. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. Міністерство енергетики. Держенергоефективності та енергозбереження. Міністерство стратегічних галузей промисловості. Підприємства, громадські організації та інші стейкхолдери Компанії в індустріальних парках України EBA

						Dixi Group Dovkilliya. SMART Асоціація міст України Dragon Capital HEAD Ukraine ІП Bila Tserkva EPICENTER K LLC
Нормативно-правовий напрям	Оновлення будівельних норм (BOMA)	Це дозволить залучати міжнародні керуючі компанії для індустріальних парків			Кабінет Міністрів України	Урядові та державні стейкхолдери Міністерство економіки України Мінрегіон. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. Міністерство енергетики. Держенергоефективності та енергозбереження. Міністерство стратегічних галузей промисловості. Підприємства, громадські організації та інші стейкхолдери Компанії в індустріальних парках України EBA Dixi Group Dovkilliya. SMART Національний офіс інтелектуальної власності та інновацій України NGO “Жива планета” Конфедерація будівельників України Dragon Capital Park Management UParks Dragon Capital HEAD Ukraine ІП Bila Tserkva EPICENTER K LLC DTEK

Нормативно-правовий напрям	Дерегуляція відшкодування ПДВ	Це створить можливість залучити бізнес до індустріальних парків			Міністерство економіки України	Урядові та державні стейкхолдери Національний банк України Міністерство фінансів України Кабінет Міністрів України Підприємства, громадські організації та інші стейкхолдери Компанії в індустріальних парках України EBA Dragon Capital Park Managment UParks Dragon Capital HEAD Ukraine ІП Bila Tserkva EPICENTER K LLC
Нормативно-правовий напрям	Складання Переліку земельних ділянок	Створити стратегічне бачення будівництва та розміщення індустріальних парків у контексті інженерних комунікацій та інфраструктури			Обласні адміністрації та місцеві ради, а також їх виконавчі органи.	Урядові та державні стейкхолдери Міністерство економіки України Мінрегіон. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. Міністерство енергетики. Підприємства, громадські організації та інші стейкхолдери Компанії в індустріальних парках України EBA Dixi Group Dovkillya. SMART Національний офіс інтелектуальної власності та інновацій України NGO “Жива планета” Конфедерація будівельників України Dragon Capital Park Management UParks

					Dragon Capital HEAD Ukraine ІП Bila Tserkva EPICENTER K LLC DTEK
Нормативно-правовий напрям	Створення офісу залучення бізнесу	Створити стратегічне бачення будівництва та розміщення індустріальних парків у контексті інженерних комунікацій та інфраструктури		Міністерство економіки України	Урядові та державні стейкхолдери Кабінет Міністрів України ВПідприємства, громадські організації та інші стейкхолдери Компанії в індустріальних парках України Асоціація міст України М10 ІП Kalush ІП Molfar ІП Bila Tserkva ІП Zahid Resource ІП Winter cool ІП

